

Personalen - ett stöd när det stormar

En kartläggning av personalens socialpedagogiska handlingskompetens på mottagningshem

Jenna Nybondas

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Sociala området, socionom YH
Identifikationsnummer:	3040
Författare:	Jenna Nybondas
Arbetets namn:	Personalen – ett stöd när det stormar Kartläggning av personalens socialpedagogiska handlingskompetens på mottagningshem
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete beskriver socialpedagogisk handlingskompetens inom mottagningshems kontext. Syftet med arbetet är att ta reda på hur personalen på mottagningshemmet använder sig av den socialpedagogiska handlingskompetensen i arbetet med barn. Jag har utarbetat två frågeställningar som jag arbetat utgående från, för att uppnå mitt syfte. Dessa är, 1. Vad betyder socialpedagogisk handlingskompetens på ett mottagningshem? och 2. Vilka kompetensområden aktualiseras hos personalen då de arbetar enligt den socialpedagogiska handlingskompetensen? I den empiriska undersökningen använde jag kvalitativ metod. Jag utförde fem individuella temaintervjuer med socionomer som arbetar på ett mottagningshem. Den teoretiska referensramen omfattar barnskyddsarbete, mottagningshems verksamhet samt socialpedagogisk handlingskompetens. Resultatet visar att personalen använder sig av den socialpedagogiska handlingskompetensen. Kompetensområdena som aktualiseras är den produktiva, expressiva, analytiska/syntetiska och den kommunikativa kompetensen. I resultatet framkom att personalen har hand om alla barnets ärenden, den tid placeringen på mottagningshemmet varar. Vidare påvisar resultatet vikten av att vara en trygg vuxen samt att skapa en normal vardag med regelbundna rutiner. Egenvårdararbetet ses som en central del av personalens uppgifter på mottagningshemmet. Att arbetat med barnets familj och närståendenätverk ses också som en viktig del av personalens arbete.</p>	
Nyckelord:	barnskyddsarbete – brådskande placering och placering som stödåtgärd inom öppenvården, egenvårdare, socialpedagogisk handlingskompetens
Sidantal:	67
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	3040
Author:	Jenna Nybondas
Title:	Personal – support when storming A study of socialpedagogical competence among the personal in a residential care home
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>This thesis describes the social educational action competence in the residential care home context. The purpose of this work is to find out how professionals in residential care use their, socialpedagogical competence at work with children. I have been working on two issues, in order to achieve my purpose. These are, 1. What are social educational action skills in a residential home? 2. What areas of expertise arise among the staff when they work under the socialpedagogical competence? In the empirical study I used qualitative method. I did five individual thematic interviews with socionoms working at a hosting home. The theoretical part handles socialpedagogical competence, child protection work and the activities in residential care. The results show that the staff uses the socialpedagogical competence. Competencies that apply are the productive, expressive, analytical/synthetical and the communicative competence. The result show that the personal is in charge of all matters of the child, during the time the child lives in a hosting home. Furthermore, the results emphasize the importance of being a safe adult, and to create a normal life with regular routines. Own caretaker work is seen as a key part of staff tasks at the hosting home. To work with the child's family and related networks are also seen as an important part of staff work.</p>	
Keywords:	child protection, urgent placing, placing as support in open care, caretaker, professionals socialpedagogical competence
Number of pages:	67
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosionomi AMK
Tunnistenumero:	3040
Tekijä:	Jenna Nybondas
Työn nimi:	Henkilökunta-tuki myrskyssä Vastaanottokodin henkilökunnan sosiaalipedagogisen toimintapätevyyden kartoitus
Työn ohjaaja (Arcada):	Arla Cederberg
Toimeksiantaja:	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tässä työssä kuvataan sosiaalipedagogista toimintapätevyyttä vastaanottokodissa. Tämän työn tavoite on selvittää miten ammattilaiset vastaanottokodissa käyttävät sosiaalipedagogista toimintapätevyyttä työssään lasten parissa. Tutkimuskysymykseni ovat 1.) Mitä sosiaalipedagoginen toimintapätevyys vastaanottokodissa tarkoittaa? ja 2.) Mitä osaamisalueita syntyy henkilökunnan keskuudessa kun he työskentelevät sosiaalipedagogisen toimintapätevyyden mukaisesti? Empiirisessä tutkimuksessa käytän kvalitatiivista menetelmää. Haastattelin viittä sosionomia, jotka työskentelevät vastaanottokodissa. Teoreettinen osa käsittelee sosiaalipedagogista toimintapätevyyttä, lastensuojelutyötä ja vastaanottokodin toimintaa. Tulokset osoittavat, että henkilökunta käyttää sosiaalipedagogista toimintapätevyyttä. Osaamisalueet joita ajankohtaistaan ovat tuottava, ilmaissullinen, analyttinen ja synteisiä luova reflektiivinen ja kommunikatiivinen pätevyys. Tuloksista ilmenee, että henkilökunta vastaanottokodissa vastaa kaikista lasten asioista koko sinä aikana, jolloin lapsi on sijoitettuna vastaanottokodissa. Lisäksi tuloksista käy ilmi turvallisena aikuisena olemisen sekä tavallisen, rutiineja sisältävän arkipäivän luomisen tärkeys. Omaohjaajan työtä katsotaan keskeiseksi osaksi henkilökunnan tehtävistä vastaanottokodissa. Työskentely lapsen perheen ja lähiverkoston kanssa on myös tärkeä osa henkilökunnan työstä.</p>	
Avainsanat:	lastensuojelutyö, kiireellinen sijoitus, sijoitus avohuollon tukitoimena, omaohjaaja, sosiaalipedagoginen toimintapätevyys
Sivumäärä:	67
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	9
1.1	Syfte och frågeställningar	9
1.2	Avgränsning	9
1.3	Centrala begrepp	10
1.3.1	<i>Barnskyddsarbete – brådskande placering, placering som stödåtgärd inom öppen vården</i>	10
1.3.2	<i>Egenvårdare</i>	11
1.3.3	<i>Socialpedagogisk handlingskompetens</i>	11
2	BARNSKYDD	11
2.1	Barnskyddets centrala principer	12
2.2	FN:s konvention om barns rättigheter	12
2.3	Barnets bästa	13
2.4	Barnskyddsarbete	14
2.4.1	<i>Placering som stödåtgärd inom öppenvården och brådskande placering</i>	16
2.5	Arbetet på mottagningshem	18
2.5.1	<i>Socialhandledarens roll på mottagningshem</i>	19
2.5.2	<i>Relationen mellan socialhandledare och barn</i>	22
2.5.3	<i>Dialog och växelverkan med barn</i>	23
2.5.4	<i>Olika arbetsmetoder</i>	24
2.6	Tidigare forskning	26
3	SOCIALPEDAGOGISK VERKSAMHET	28
3.1	Modell av socialpedagogisk handlingskompetens av Bent Madsen	30
3.1.1	<i>Den produktiva kompetensen</i>	31
3.1.2	<i>Den expressiva kompetensen</i>	31
3.1.3	<i>Den kommunikativa kompetensen</i>	32
3.1.4	<i>Den analytiska/syntetiska kompetensen</i>	33
3.1.5	<i>Den femte kompetensen</i>	34
4	METODVAL OCH MATERIAL	35
4.1	Val av metod	35
4.2	Urval av enheter och genomförandet av den empiriska undersökningen	36
4.3	Forskningsetiska aspekter	38
4.4	Analys och tolkning av materialet	39
4.5	Analysmetod	39
4.6	Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	39
5	RESULTATREDOVISNING	40

5.1	Praktiska uppgifter.....	41
5.2	Vården av barnet.....	44
5.3	Relationen mellan personal och barnet.....	47
5.4	Dialog och växelverkan.....	48
5.5	Metoder för barnets bästa.....	50
6	ANALYS.....	51
6.1	Vardagssysslor.....	52
6.2	Egenvårdararbete och metoder – dialog och växelverkan.....	53
6.3	Skapandet av förtroende och trygghet.....	56
6.4	Planering av barnets vård – arbetet med föräldrarna.....	57
7	Metoddiskussion och granskning av reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.....	60
7.1	Arbetslivsrelevans.....	62
7.2	Förslag på fortsatt forskning.....	63
	Källförteckning:	64

BILAGA 1: Anhållan om forskningslov

BILAGA 2: Informationsbrev

BILAGA 3: Formulär för informerat samtycke

BILAGA 4: Intervju guide

1 INLEDNING

Då jag utförde min fördjupade praktik på Aurora mottagningshem, väcktes det ett stort intresse för mottagningshems verksamhet. Därför har jag valt att skriva mitt examensarbete om detta ämne. Mottagningshem är den första platsen barnet blir bekant med, då det blir klient inom barnskyddet. Personalen på mottagningshemmet har en stor och viktig uppgift, och därför har jag valt att fokusera på personalens arbetsmetoder på mottagningshem. Jag har skrivit mitt examensarbete i samarbete med Aurora mottagningshem.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med mitt examensarbete är att ta reda på hur personalen på mottagningshemmet, använder sig av den socialpedagogiska handlingskompetensen i arbetet med barn. Jag vill ta reda på hur personalen på mottagningshemmet bemöter, stöder och vägleder barnen som befinner sig där. Jag har utarbetat två frågeställningar som jag arbetar utgående från, för att uppnå mitt syfte. Dessa är, 1. Vad betyder socialpedagogisk handlingskompetens på ett mottagningshem? 2. Vilka kompetensområden aktualiseras hos personalen då de arbetar enligt den socialpedagogiska handlingskompetensen? Med denna fråga vill jag ta reda på, vad som ingår i en socialhandledares arbete med barn på ett mottagningshem.

1.2 Avgränsning

Jag har avgränsat mitt examensarbete så att fokuset ligger på verksamheten på mottagningshem. I min empiriska undersökning har jag intervjuat fem stycken kvinnliga sociologer på mottagningshem, varav några arbetar med barn under skolåldern och de övriga med barn i skolåldern. Undersökningen utfördes på Aurora mottagningshem, eftersom jag ansåg att jag kunde få riklig och värdefull information därifrån, med tanke på mitt syfte och frågeställningar. Socialpedagogisk handlingskompetens utgör också en stor del av mitt arbete, eftersom jag skriver om socialpedagogisk handlingskompetens på mottagningshem. Även barnskyddsarbete och barnskyddslagen lyfts fram för att tydliggöra vad mottagningshemmets verksamhet grundar sig på.

Examensarbetet omfattar 7 kapitel. I det första kapitlet presenteras examensarbetets syfte och frågeställningar samt avgränsningar i arbetet, vidare definieras de centrala begreppen. Det andra och tredje kapitlet omfattar arbetets teoretiska referensram, vilka består av barnskydd och tidigare forskning samt socialpedagogisk handlingskompetens. Kapitel 4-6 utgör presentation av den empiriska undersökningen, bestående av metoddel, resultatredovisning och analys. Efter detta följer arbetets sjunde och sista kapitel som omfattar metoddiskussion och granskning av reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Jag har strävat efter att besvara den första forskningsfrågan med hjälp av litteraturen, och strävat efter att besvara den andra forskningsfråga utgående från min empiriska undersökning.

1.3 Centrala begrepp

Här följer en kort beskrivning av de begrepp som är centrala i mitt arbete, dessa är barnskyddsarbete – brådskande placering, placering som stödåtgärd inom öppen vården, egenvårdare och socialpedagogisk handlingskompetens.

1.3.1 Barnskyddsarbete – brådskande placering, placering som stödåtgärd inom öppen vården

Barnskydd förklaras som skydd för barn. Ifall någon märker att ett barn far illa, skall detta anmälas. Ett barn kommer i kontakt med barnskyddet då det är i behov av vård och omsorg, d.v.s. då omständigheterna äventyrar barnets utveckling eller om barnets eget beteende kräver att behovet av barnskydd utreds. (Taskinen 2007:11,31) Barnets bästa skall i första hand beaktas då man bedömer behovet av barnskydd samt vid genomförandet av det, detta står i barnskyddslagens 4 § (12.2/2010.88) . Under den tid placeringen pågår ansvarar personalen för barnets alla ärenden (Sosiaaliportti 2008) Barnet kan vara i behov av brådskande placering, om det befinner sig i omedelbar fara p.g.a. omständigheterna i hemmet t.ex. Barnet kan också i detta fall placeras som stödåtgärd inom öppen vården, vilket innebär att barnet och familjen får hjälp med sina problem. Det kan handla om en problemsituation mellan barn och föräldrar som bör utredas. I detta fall måste föräldrarna godkänna de åtgärder som planeras för barnet. Mot-

tagningshem är det stället barnet kommer först till efter t.ex. brådskande placering. Ett viktigt syfte med mottagningshemmets funktioner är att göra en kartläggning över barnets situation. (Sosiaaliportti, Social- och hälsovårdsministeriet)

1.3.2 Egenvårdare

Då barnet anländer till mottagningshemmet får hon/han en så kallad egenvårdare. Egenvårdaren har huvud ansvaret av barnets praktiska angelägenheter och skall även sträva efter att få en nära kontakt med barnet. Vidare deltar hon/han i alla möten som berör barnet, samt är med och lägger upp mål som strävar efter att nås under den tid barnet är placerat. Egenvårdaren skall stå till barnets förfogande och kunna stöda, trösta, uppmuntra samt lyfta fram dess resurser. Egenvårdaren håller också s.k. egenvårdstimme tillsammans med barnet, då barnet får egen tid tillsammans med den vuxna. De utför olika övningar för att hjälpa barnet att prata om sin situation. De gör också trevliga saker tillsammans som att t.ex. gå på bio, ut och äta eller och shoppa. (Klap 2005 s. 96)

1.3.3 Socialpedagogisk handlingskompetens

Genom en så kallad bildningsblomma beskriver socialpedagogen Bent Madsen handlingskompetens. Bildningsblomman består av fyra blad, som representerar en socialpedagogisk inriktad persons kompetensområden. Dessa blad kan delas in i fyra praktikfält. Dessa fyra grundläggande kompetenser är händer, hjärta, tunga och hjärna, alltså den produktiva, expressiva, kommunikativa och analytiska/syntetiska kompetensområdet. Mitten av blomman kallas för den femte kompetensen där de fyra övriga kompetensområdena tillsammans bildar ett resultat. Socialpedagogen skall kunna använda de fyra kompetenser på ett integrerat samt personligt sätt i sitt arbete. (Madsen 2001:227)

2 BARNSKYDD

I detta kapitel förklaras barnskyddet samt dess centrala principer. Vidare beskrivs FN:s konvention om barnets rättigheter, där de viktigaste artiklarna är utplockade med tanke på mitt arbete. Barnets bästa diskuteras också här. Vidare beskrivs hur ett barn och dess familj kommer i kontakt med barnskyddet, här tar jag upp de former av barnskyddsarbete som är relaterat till mitt arbete. Senare i kapitlet beskrivs mottagningshems verksam-

het, samt socialhandedarens roll inom mottagningshemsarbete. Slutligen presenteras den tidigareforskningen.

2.1 Barnskyddets centrala principer

Barnskyddet kan förklaras som skydd för barn, detta gäller för de sociala myndigheterna, övriga myndigheter samt för samtliga medborgare (Taskinen 2007:11). I barnskyddslagens 4§ (12.2/2010.88) står det att barnskyddets uppgift är att främja den gynnsamma välfärden och utvecklingen hos barnet. Barnskyddet skall stödja de som ansvarar för barnets vård, fostran och omsorg, d.v.s. föräldrarna, vårdnadshavarna och andra personer. Barnskyddet skall även sträva efter att förebygga barnets och familjens problem genom att ingripa i tillräckligt god tid, då ett problem har observerats. Det är viktigt att satsa på att barn skall få en positiv utveckling, eftersom hela samhällets utveckling är beroende av detta. För att främja detta skall det utvecklas tjänster som ger stöd vid fostran och barn- och familjeinriktat barnskydd skall genomföras. Då barnets uppväxtförhållanden äventyras eller inte tryggar barnets eller den ungas utveckling och hälsa, är barnskyddsmyndigheterna skyldiga att ingripa i barnets situation. Barnskyddsmyndigheterna skall även ingripa om barnet själv genom sitt beteende äventyrar sin egen situation. Barnets bästa skall i första hand beaktas, då man bedömer behovet av barnskydd samt vid genomförandet av detta. (Taskinen 2007:15)

2.2 FN:s konvention om barns rättigheter

FN:s barnkonvention om barns rättigheter kom till för att trygga barnets särskilda intressen och behov. FN:s barnkonvention utgör grunden för barnskyddslagen i Finland. Den 20 november 1989 antogs barnkonventionen av FN:s generalförsamling. Finland ratificerade konventionen år 1991. Barnkonventionen handlar om det enskilda barnets rättigheter. FN:s konvention om barns rättigheter ger en universell beskrivning, av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i alla länder. Oberoende av religion, kultur eller andra särdrag, skall beskrivningen gälla i alla samhällen. Alla personer som inte fyllt 18 år räknas som barn, ifall inte hon eller han blir myndig tidigare enligt landets nationella lagstiftning. (Barnombudsmannen 2010)

Konventionens grundpelare är begreppet ”barnets bästa”, detta har analyserats mest av alla begrepp i barnkonventionen. I varje enskilt fall måste det avgöras vad som är det bästa för barnet. De artiklar som har en anknytning till mitt arbete är artikel 12, 18, 20 och 25. Varav artikel 12 poängterar att varje barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem hörda i allting som berör henne eller honom. Artikel 18 anger att det är föräldrarna som har det primära och gemensamma ansvaret för barnets fostran. De har även rätt att få stöd i sin uppgift. Föräldrarna skall alltid fungera enligt barnets bästa. I artikel 20 står det att ett barn som inte kan bo med sin övriga familj har rätt till särskilt stöd och skydd. I detta fall skall kontinuiteten i barnets fostran beaktas. Man skall också ta hänsyn till barnets etniska, religiösa och språkliga bakgrund. Artikel 25 berättar att ett barn som placeras utanför sitt födelsehem skall ha rätt till regelbunden översyn till grunderna över sin placering och omvårdnad. (Barnombudsmannen 2010)

Avslutningsvis beskrivs artikel 42, som handlar om hur staten skall arbeta med konventionen. Denna artikel poängterar att staten skall se till att såväl vuxna som barn är medvetna om barnets rättigheter. Då det sker förändringar i samhället är det viktigt att ta reda på hur barns och ungas villkor påverkas. För att kunna visa hur barnkonventionen har beaktats och för att se vilka effekter olika åtgärder och beslut har medfört för barn och unga, måste det göras utvärderingar och uppföljningar. Detta är mycket viktigt att veta då nya mål och arbetsmetoder skall formuleras. (Barnombudsmannen 2010)

2.3 Barnets bästa

Barnets bästa handlar om vardagliga saker i anknytning till det dagliga livet. Tillräckligt goda fostrare anses vara vanliga föräldrar som bryr sig om sina barn och tar hand om dem. En god fostrare skall garantera barnet följande saker, en harmonisk utveckling och välfärd. Barnet måste få övervakning och omsorg i enlighet med ålder och utvecklingsnivå. Detta innebär basvård, som renlighet, beklädnad, vila och mat. Även samvaro, att man gör saker tillsammans och förmedlar kunskap hör till en god fostran. . Detta är en förutsättning för barnets utveckling, likaså är växelverkan. Betydelsen av att vården tryggar positiva och nära människokontakter betonas om barnet placeras utanför hemmet. Barnet skall garanteras möjlighet till förståelse och ömhet. Det är någonting som är viktigt för varje människa att vara omtyckt samt att bli förstörd. Barnets egen vilja skall

också respekteras, ändå behöver barnet en vuxen som lägger upp klara gränser och trygga regler som t.ex. hemkomsttider. Barnet skall dessutom garanteras en trygg uppväxtmiljö samt fysisk och psykisk integritet. (Taskinen 2007:20-22)

Barnskyddslagens 4§ behandlar också barnets bästa. Barnets bästa skall beaktas vid bedömningen av barnskyddet samt vid genomförandet av detta. Vid bedömningen av barnets bästa skall beaktas hur olika lösningar och åtgärdsalternativ garanterar barnet en harmonisk välfärd och utveckling med nära fortgående mänskliga relationer. Vidare skall lösningarna garantera att barnet får ömhet, förståelse, omsorg och övervakning som motsvarar barnets ålder och utvecklingsnivå. Barnet skall även garanteras en utbildning som motsvarar dess önskemål och anlag. En trygg uppväxtmiljö samt utveckling till självständighet skall barnet också garanteras. Ut över detta skall barnet ha möjlighet att påverka och delta i frågor som berör barnet självt. Dessutom skall barnet garanteras hänsyn till kulturell, religiös och språklig bakgrund.

2.4 Barnskyddsarbete

I detta avsnitt beskrivs hur ett barn och dess familj kommer i kontakt med barnskyddet, samt vad barnskyddsarbete innebär, här tar jag upp de former av barnskyddsarbete som är relevant med anknytning till mitt arbete. Senare i kapitlet beskrivs mottagningshems verksamhet, samt socialhandledarens roll inom mottagningshemsarbete.

Ett barn och dess familj kan komma i kontakt med barnskyddsarbete på olika sätt, oftast går det till så att någon gör en barnskyddsanmälan. Taskinen (2007:31-32) belyser att i lagen i 25§, har det fastställts att alla har anmälningsskyldighet, om man märker att ett barn mår dåligt. Detta betyder att hela den närmaste omgivningen skall se till att barnet får en god välfärd. Att ett barn inte har det bra kan t.ex. märkas genom att det är ovårdat eller att ett litet barn är sent ute ensam, eller att ett barn ständigt gråter . Att göra en anmälan är särskilt viktigt om man misstänker att det utsätts för misshandel. Personal som arbetar med ett barn eller någon utomstående som en granne t.ex. kan göra en barnskyddsanmälan. Barnets mor eller fostrare kan också söka hjälp av barnskyddet då hon/han inte ensam orkar ta hand om sina barn. Barnskyddsanmälan görs till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen. Det innebär i praktiken till barnskyddsbyrån, socialverket eller andra motsvarande kommunala organ. Genom ett personligt be-

sök hos myndigheterna, per telefon eller skriftligen kan anmälan göras. Det är viktigt att anmälan görs i eget namn.

Roos (2004:13) säger att barnskyddet försöker stöda barnet och familjen genom stödåtgärder inom öppen vården så att barnet skulle kunna bo i det egna hemmet. Dock måste barnskyddsmyndigheterna göra en utredning av barnets situation då de fått en anmälan, detta för att ta reda på om det förekommer sådana problem som kräver barnskyddsåtgärder. Inom sju vardagar skall socialarbetaren avgöra om en utredning av behovet av barnskydd skall påbörjas. Barnet blir brådskande placerat om det befinner sig i omedelbar fara. (Taskinen 2007:33) Socialarbetarna granskar hur barnet och föräldrarna behöver den hjälp barnskyddet erbjuder i utredningen. Det granskas om barnet och föräldrarna är i behov av stöd och kontroll av barnskyddet, eller om de kan klara sig själva genom att få hjälp av sitt eget nätverk och andra myndigheter. För att kunna avgöra detta måste barnets och föräldrarnas nuläge granskas, vilka behov barnet har och vilken förmåga föräldrarna har för tillfället.

Familjens historia utreds också, man tar reda på hur barnets tidigare behov har blivit tillgodosedda. Ut över detta gör man en uppskattning av framtiden för barnet och föräldrarna, bl.a. vilka risker man kan observera i deras situation som kan inverka på barnets framtid. Det konstateras vad det finns för förändringsbehov i familjens situation och vilka möjligheter de har till förändring. (Taskinen 2007:35) I beslutsfattandet har man velat stärka barnets delaktighet samt barnets egen röst. Fastän det juridiska hörandet gäller barn som fyllt 12 år, skall ändå alltid barnets åsikt utredas oberoende av ålder. Även Roos (2004:13) poängterar att de försöker betona att barnets åsikter skall höras. Förrän barnet placeras utanför hemmet skall barnets närstående nätverk utredas. (Taskinen 2007:8-9)

För att kunna hjälpa barnet inom barnskyddsarbete måste det ges rum för barnet att prata och berätta om sina erfarenheter. Personer som arbetar inom barnskyddet måste också vara observanta. Förut har barnskyddsarbetet varit mer vuxenkoncentrerat medan barnet har kommit upp till huvudrollen nu. Det har gjorts undersökningar som har visat brister som uppstått då barnet har blivit åsidosatt. Inom barnskyddsarbete lyfts barncentreringen fram, vilket betyder direkt arbete med barnet, med tanke på dess intressen, önskemål

och utvecklingsnivå. Barnet har vidare rätt till att få vetskap om vad barnskyddsarbete går ut på. (Ketola:2008:77-78)

Ketola (2008:29,31) anser att barnets utveckling måste beaktas mera i barnskyddsarbete. Det anses vara viktigt att ta reda på, vilka möjligheter platsen dit barnet blir placerat har att rätta till de skador som uppstått hos barnet. Här tas det fasta på hur vardagen kan lappa ihop bristerna i barnets utveckling, samt stöda denna. Det som anses vara viktigt är anknytningsprocessen, ifall barnet har en välfungerande anknytning känner hon/han sig trygg. Ketola (2008:81) framhäver även att barnet är en del av dess familj, därför är en del av barnskyddsarbetet att arbeta med barnets föräldrar och närstående nätverk. Dessa ses som resurser och problem kan lösas i samarbete med dessa personer.

2.4.1 Placering som stödåtgärd inom öppenvården och brådskande placering

Barnet kan placeras som stöd åtgärd inom öppen vården på ett mottagningshem, vilket innebär att barnet och familjen får hjälp med sina problem. Detta kan då vara frågan om en ensamstående mamma som söker hjälp för att få avlastning (Petterson 2009:39) En sådan åtgärd varar högst tre månader. I detta fall måste föräldrarna godkänna de åtgärder som planeras för barnet, de ansvarar också fortfarande för alla beslut och ärenden som berör barnet. Det handlar om saker som berör barnets vård, uppfostran, boningsplats samt andra personliga saker. Socialarbetare och familjen kan tillsammans leta efter bra lösningar, i detta fall respekterar den professionella familjens självbestämmanderätt. (Petterson 2009:49) Ifall barnet är 12 år fyllda krävs det också dess medgivande till detta arrangemang. Orsaken till stödåtgärd inom öppenvården för barnet kan handla om en problemsituation mellan barn och föräldrar som skall utredas. Orsaker till denna typ av åtgärd kan även vara om föräldrarna inte tillfälligt förmår att sköta om sitt barn på grund av olycksfall eller akut insjuknande. Vid behov kan hela familjen placeras som stödåtgärd inom öppenvården. (Sosiaaliportti, Social- och hälsovårdsministeriet).

Då placering som stödåtgärd inom öppenvården inte är tillräcklig, kan barnet bli brådskande placerad. Då är det inte längre föräldrarna som ansvarar för barnets vård, utan personalen på mottagningshemmet t.ex. (Roos 2004:15) Taskinen (2007:47) beskriver att i brådskande ordning kan ett barn placeras i familjevård eller anstaltvård. Detta, ”om

barnet befinner sig i omedelbar fara eller annars är i behov av brådskande placering i vård utom hemmet (Barnskyddslagen 38§)”. Då ett barn är i behov av brådskande placering kan det handla om en klart hotande fara eller plötsliga brister i omsorgen av barnet. Det kan vara frågan om en sådan situation att barnets förälder inte klarar av att sköta barnet på grund av berusning, eller om en våldssituation pågår i familjen eller om barnet självt blivit misshandlat. Också om barnet gjort sig skyldig till brott eller använt någon form av droger eller beter sig självdestruktivt, kan hon/han bli brådskande placerad.

Den socialarbetare som förordnats av det organ som ansvarar för socialvården samt har yrkesmässig behörighet fattar beslut gällande brådskande placering. Till beslutet skall det bifogas anvisningar för sökande av ändring, beslutet skall fattas skriftligen. Förrän ett beslut kan fattas gällande brådskande placering skall det utredas vilken uppfattning och åsikt föräldrarna, vårdnadshavarna, barnet och någon annan person som har med barnets fostran och vård att göra, har om saken. Förutsättningarna för tillgripande av brådskande placering är strikta på grund av de mänskliga rättigheterna, eftersom det till sin natur motsvarar omhändertagande. Det organ som ansvarar för socialvården har rätt att bestämma om saker som gäller barnet under den tid som brådskande placering varar. Detta innebär i allmänhet beslut om barnets tillsyn, vård, hälsovård och vistelseort. En brådskande placering varar i 30 dagar från beslutet Detta upphör att gälla efter dessa dagar om det inte under denna tid tagits upp till behandling, som ett ärende angående omhändertagande. (Taskinen 2007:48-49)

Det är alltid skadligt för barnet att plötsligt separeras från sin familj, därför skall alla placeringar så gott det går förberedas tillsammans med barnet och familjen. Då det uppstår konfliktsituationer måste man överväga vad som är skadligare för barnet, att plötsligt separeras från föräldrarna eller faran barnet befinner sig i. Man skall inte genomföra flere brådskande placeringar i rad. (Taskinen 2007:48) Petterson (2009:47) skriver även att det största hotet mot människors självbestämmande är att skilja barn från föräldrar. Dock poängterar Petterson att utgångspunkten är att skapa ”det goda” för barnet, d.v.s. minsta möjliga lidande. Dessutom säger Petterson (2009:25) att det är viktigt att kartlägga alla alternativ som finns i barnets situation, alltså vilka olika ställen kan barnet placeras på och vilken är den rätta tidpunkten, omedelbart eller imorgon.

2.5 Arbetet på mottagningshem

Med mottagningshem menas huvudsakligen en sådan enhet, vars uppgift är att klargöra och bedöma i vilket behov av barnskydd ett barn och dess familj är, i den livssituation de lever i för tillfället. Mottagningshemmets första grundläggande uppgift är att kartlägga barnets och familjens situation och var barnets vård kommer att ske, så att den är trygg samt motsvarar barnets behov. Den andra grundläggande uppgiften som mottagningshemmet har, är att göra krisarbete med barnet och dess närstående nätverk, om de är i behov av detta. Placering på ett mottagningshem varar vanligen högst ett halvt år. Under den tiden gör man upp en plan och förslag på hur man skall sköta om och uppfostra barnet, samt en rehabiliteringsplan för familjen. Detta görs både till barnets fördel och för att stöda föräldrarna. Under den tid som barnet är placerat ansvarar personalen på mottagningshemmet för uppfostringen och utvecklingen av barnet. De ser också till att barnet får särskild vård och rehabilitering, om barnet är i behov av detta. (Sosiaaliportti 2008)

På mottagningshemmet samarbetar personalen med barnet, föräldrarna, familjens närstående nätverk samt med myndigheterna. Dessa personer bedömer tillsammans föräldrarnas resurser att ta hand om och fostra barnet, samt vilka möjligheter de har att försäkra barnet en tillräckligt bra omsorg. Under den tid då placeringen pågår är personalens uppgift på mottagningshemmet att samtala med föräldrarna om familjens problem, och hur situationen påverkar barnet och dess utveckling. Barnets eller familjens socialarbetare motiverar, leder och stöder föräldrarna i att inse deras egna problem. Under tiden som barnet vistas på mottagningshemmet, görs det beslut om barnet skall återvända hem, eller om barnet blir placerat kort- eller långvarigt utanför hemmet. (Sosiaaliportti 2008)

Mottagningshemmets centrala mål är att hjälpa familjen att hitta alternativ, för att förbättra vården och fostran av barnet. Ifall slutsatsen blir att barnet skall placeras utanför det egna hemmet, så söks det en plats som motsvarar barnets behov, där barnet kan bli placerat. Det kan vara frågan om en barnskyddsanstalt eller familjehem. Målet är att förbereda en organiserad placering som även motsvarar barnets behov. Detta försöker man göra i ett så bra samarbete som möjligt, tillsammans med föräldrarna. (Sosiaaliportti 2008)

Barnets grundvård är en central del av vardagsrutinerna på mottagningshemmet, lika som på andra enheter inom barnskyddet. Vikten av grundvården betonas speciellt mycket då det är frågan om små barn. Personalen på mottagningshemmet försöker göra vardagen så normal som möjligt för barnen, med vardagliga rutiner så att dagsrytmen blir regelbunden. Utöver grundvården är personalens uppgift på mottagningshemmet att kartlägga och utvärdera barnets och familjens situation. (Sosiaaliporrtti 2008)

Vid kartläggning och utvärdering är det viktigt att beakta vad som är orsaken till att fostran och utvecklingen av ett barn har äventyrats och om och hur föräldrarna klarar av att ta ansvar för sitt barn d.v.s. om de har förmåga att erbjuda barnet ett tillräckligt bra föräldraskap och en trygg uppväxtmiljö som motsvarar barnets åldersnivå. Det är även viktigt att beakta om föräldrarna är beredda på att ta emot hjälp, samt om de vet varför de tar emot den erbjudna hjälpen. Denna utvärdering görs i samråd med barnets föräldrar, föräldrarnas nätverk och med myndigheterna. (Sosiaaliporrtti 2008)

Utgångspunkten är alltså barnets individuella behov. Barnets hälsa utvärderas, både den fysiska, psykiska och sociala utvecklingen. Barnets agerande observeras i samband med barnets lek, beteende och i växelverkan med andra. Föräldrarnas syn på barnet diskuteras. Vid behov diskuterar man med olika myndigheter, t.ex. med en barnpsykiater. Det ges möjlighet åt barnet att tala med vårdpersonalen om allting som barnet funderar på. (Sosiaaliporrtti 2008)

Barnets familj skall också få stöd för att utreda sin situation och föräldraskapet. Föräldrarna vägleds för att bättre klara av rollen som förälder i vardagen. Föräldrarna uppmuntras också till att söka hjälp och vård för att komma i balans. Oftast rör det sig om att föräldrarna behöver mentalvård eller missbrukarvård. Föräldrarna uppmuntras att hålla kontakt till barnet under den tid då barnet är placerat. Föräldrarna får hjälp med att förstå barnets situation samt att godkänna att barnet är placerat utanför hemmet (Sosiaaliporrtti 2008)

2.5.1 Socialhandledarens roll på mottagningshem

Då ett barn anländer till ett mottagningshem, är socialhandledarens uppgift att kartlägga barnets behov samt planera dess vård. Det gäller även för socialhandledaren att ta barnets bästa i beaktande, och hjälpa barnet att vänja sig vid sin nya situation. Tillsammans

med föräldrarna och personalen görs en vårdplan. Den är en viktig del av arbetsmetoderna inom mottagningshem. I den definieras hur man skall arbeta med det enskilda barnet. Vidare är den en överenskommelse om hur man förverkligar kontakten mellan barnets föräldrar samt med andra personer som har med barnets vård att göra. I planen läggs upp vilka mål man strävar efter med ett visst barn. Viktiga frågor som man arbetar med på mottagningshemmet med barnet är barnets identitet, att klargöra för barnet varifrån hon har kommit och var hon hör hemma. Fastän man samarbetar med barnets föräldrar gällande uppfostring och vårdfrågor betyder det inte alltid att barnet kan återvända hem. (Klap 2005:79)

Barnets temperament måste även godkännas, eftersom alla inte är utåtriktade, aktiva och sociala människor (Niemelä 2005:65). Person (1984:77) skriver att det är av stor betydelse att göra övergången så mjuk som möjligt för barnet, då barnet skall förflyttas från en situation till en annan. Barnet skall om möjligt, i förväg introduceras till den nya miljön genom att besöka stället i förväg. Barnet skall ges all information det behöver, detta för att kunna få realistiska förväntningar på det som kommer att ske i dess situation.

Så gott det går skall man låta barnet behålla sina vanor, att ta med saker som är bekanta för henne/honom har en stor betydelse. En förutsättning för att barnet skall känna sig tryggt i den nya miljön samt förstå sin situation, är att de får behålla kontakten till föräldrarna. Personalen bör redan från början arbeta med att stödja och motivera föräldrarna till att hålla kontakt till sina barn. Även kontakten till barnets syskon skall tillförsäkras. Detta innebär att barnets anhöriga och bekanta skall få komma på besök. Att låta barnet leva ut sina känslor och klä dem i ord är viktigt, att ställa frågor och att ge svar är också av stor vikt för barnet. Man får absolut inte pressa barnet till bearbetning, barnets närmaste socialhandedare, d.v.s. egenvårdare brukar vara den som bäst klarar av att bemöta barnets reaktioner. (Person 1984:78, 202)

De barn som farit illa i sin hemmiljö, skall bemötas på ett vänligt sätt, och dessa barn har behov av ett flertal saker. Barn som blivit placerade har naturligtvis behov av att få skydd och omvårdnad. De behöver människor som de kan få kärlek av samt ge kärlek till. Barn behöver också ett varaktigt samt stabilt förhållande till sina föräldrar. En miljö som tar hänsyn till barnets behov av stimulans bör barnet utvecklas i. (Persson 1984:143)

Killén (1993) beskriver vissa centrala saker som personalen inom barnskyddet och på mottagningshemmet hjälper barnet med. Detta handlar om "att mildra barnets inre kaos och dela dess smärta". Detta görs genom att hjälpa barnet att sätta ord på de motstridiga känslorna och genom att visa att man förstår och accepterar dem. Följande sak handlar om "att göra livet mer begripligt". Det gör personalen genom att hjälpa barnet att förstå sin situation. Vidare skall personalen "göra livet mer förutsägbart". Detta uppnås genom att berätta vad som kommer att hända så långt in i framtiden som möjligt. Personalen skall också "reducera barnets upplevelse av ansvar och skuld för den bristande omsorgen". Detta förverkligas genom att hjälpa barnet från att bli fri från ansvar och skuld. Utöver detta skall personalen "hjälpa barnet att sörja". Detta kan genomföras med hjälp av lekar och teckningar. Viktigt är också "att göra barnet synligt". Detta görs t.ex. genom att visa intresse för det barnet gör, samt kommenterar det positivt. Ytterligare skall personalen "ge barnet en ny och annorlunda erfarenhet av kontaktförhållanden". Vilket innebär att ge en god bild av kontaktförhållanden. Personalen skall "hjälpa barnet att bli kompetent". Barnet skall lära sig samspelet mellan människor, eftersom många barn med bristande omsorg har en svag social färdighet. Då barnet lär sig sociala färdigheter kan det få ett bättre förhållande till sin omgivning. (Killén 1993:383-386, 388-390, 391-392)

Det är även viktigt för personalen på mottagningshemmet att kunna strukturera alla små lösningar och arrangemang för barnen. Det gäller att ha klara strukturer samt att utföra diskussioner tillsammans med barnet. Matsituationen samt sovsituationen skall utföras på ett smidigt sätt så det blir en del av vardagsrytmen. Personalen kan vara ombytlig och ibland är någon frånvarande och en vikarie hoppar in, detta måste förklaras för barnen. Personalen skall även se till att barnen får vistas i en trivsamt miljö. Det rör sig många frågor i barnets huvud, bl.a. snurrar det tankar kring de tråkiga händelserna som barnet varit med om. Likaså funderar barnet på undermedvetna trygghetsfrågor, t.ex. sovandet, att få mat, att bära på föräldrarnas problem, på sina mänskliga relationer. Vidare funderar barnet på ifall det som hänt kan hända igen, ångest över vad som kommer att hända i framtiden och om det finns någon som bryr sig om henne/honom o.s.v. Därför är det också viktigt att berätta för barnet om det kommer nya människor till i personalen samt om det sker någon annan förändring. (Niemi 2005: 70)

Barnet får en så kallad egenvårdare då hon/han anländer till mottagningshemmet. Egenvårdaren lägger upp vilka mål som skall strävas till att nå under den tid barnet är placerat, hon/han deltar även i alla möten som berör barnet. Egenvårdaren skall bekanta sig med barnets föräldrar, och på dennes ansvar är också att förmedla all information om barnet till föräldrarna. Egenvårdaren skall ha färdigheter i att bedöma barnets ärenden i olika situationer, att dra slutsatser, att vidta åtgärder och att sätta upp mål på kort sikt. För att bygga upp ett förtroende och en öppen relation till barnets krävs det tid. Egenvårdaren måste ge en del av sig själv till barnet och dess föräldrar så länge som placeringen varar, vilket innebär att fungera som specialist och fungera för barnets bästa. Egenvårdaren skall stå till barnets förfogande och kunna stöda, trösta, uppmuntra samt lyfta fram barnets resurser. Egenvårdaren håller också s.k. egenvårdstimme tillsammans med barnet, vilket betyder att barnet får egen tid tillsammans med den vuxna. Under egenvårdstimmen utförs olika övningar för att hjälpa barnet att prata om sin situation. De kan även göra någonting trevligt under denna tid, som t.ex. gå på bio, ut och äta eller besöka affärer. (Klap 2005:96)

2.5.2 Relationen mellan socialhandledare och barn

Det är mycket betydelsefullt samt ett stort behov för barn att bli fäst vid åtminstone en vuxen. En viktig uppgift som socialhandledaren har är att bygga upp en relation till barnet. Detta innebär att kunna känna empati och visa förståelse samt att kunna vara närvarande för barnet, på ett äkta och naturligt sätt. Det är viktigt att skapa en trygg atmosfär, för att göra det lättare för barnet att öppna sig samt att se på sin situation ur en ny synvinkel. Ifall omgivningen känns ångestfylld för barnet är det omöjligt för henne/honom att delta i diskussion med socialhandledaren. (Mönkkönen 2007:28) Killén (1994:199) menar att då man är medveten om att det finns människor som vill skydda och hjälpa skapar det en trygg anknytning och det bidrar till identitetsutveckling hos barn.

Enligt Killén (2000:208) skall socialhandledaren sträva efter att skapa ett kontaktförhållande till barnet, vilket gör att hon kan hjälpa barnet med att bearbeta problematiska upplevelser. Kontaktförhållandet kan skapas t.ex. genom att visa barnet att hon har förståelse för henne/honom, och att hon sätter sig in i barnets situation och engagerar sig i henne/honom. Med att bearbeta svåra upplevelser, menas att barnet får hjälp med att sätta ord på sina upplevelser samt hjälp med att bära smärtan. Barnet får hjälp med att

förstå vad som händer samt vad som hänt. På detta sätt kan barnet försona sig med de motstridiga känslorna som är bundna till upplevelserna och behöver inte tränga bort de obehagliga erfarenheterna från medvetandet och inte heller försvara sig mot smärtan.

Eftersom socialhandledaren på mottagningshemmet samarbetar med barnets föräldrar är det viktigt enligt Häkkä och Kuokkanen (2006:240), att lyssna, diskutera, uppmuntra samt att ge feedback åt föräldrarna. Det upplevs viktigt för föräldrarna att man som professionell lyssnar på dem. Det är även viktigt att som professionell fundera på vad föräldrarna menar samt hur de ser på sin livssituation. Även relationen mellan socialhandledare och föräldrar är betydelsefull, då målet är att förbättra föräldrarnas och barnets situation, så att barnet skall kunna återvända hem. Fahrman (1993:88) påpekar att det är viktigt att låta barnet tycka om sina föräldrar fastän de inte kan bo tillsammans med barnet. Barnet måste även ges möjlighet att uttrycka positiva saker om sina föräldrar, annars kan det inverka negativt på barnets självbild, eftersom de internaliserar delar av sina föräldrar. Det är av stor betydelse att socialhandledaren bemöter barnet på ett positivt sätt, då barnet pratar om sina föräldrar.

2.5.3 Dialog och växelverkan med barn

Människan utvecklas och får sin identitet i gemenskap med andra människor. I möten med andra människor är det centrala kommunikation och dialog. Det är mycket viktigt att ha grundläggande kunskap om människors kommunikativa samspel, då man arbetar med människor. Framförallt krävs denna kunskap då samtal ses som ett "yrkesredskap" för den professionella. Kommunikation kan vara både verbal samt icke- verbal. (Erikson & Markström 2000:151-152)

Socialhandledaren på mottagningshem är i ständig dialog och växelverkan med barnet. Då man arbetar barncentrerat med ett barn som befinner sig på ett mottagningshem, är det viktigt med kontinuerlig växelverkan. Att stärka de resurser som barnet redan har och att tillfredsställa det som känns illa hos barnet samt att ge trygghet är det viktigaste arbetsredskapet i vardagen. (Niemelä 2005:67) Det är en mycket viktig uppgift i arbetet med barn, och det är viktigt för socialhandledaren att kunna uttrycka sig på ett förståen- de samt finkänsligt sätt.

I växelverkan med barn är det viktigt att socialhandledaren ställer frågor för att klargöra barnets situation ytterligare, och inte dra förhastade slutsatser. Det är viktigt att diskussionen mellan barn och socialhandledare är ömsesidig, så att båda parterna strävar efter samma sak. Detta eftersom den ena partens ställning också kan inverka på den andra. I en social interaktion är det viktigt att förstå en annan människas roll, samt att kunna föreställa sig en annan människas situation och att uppmärksamma hur det vi gör kan inverka på en annan människa. (Mönkkönen 2007:41)

Det går inte att förutspå en dialogisk växelverkan på förhand. Ofta är barnets situation mycket svår, vilket kan leda till att barnet inte deltar så mycket i diskussionerna i början. Ibland kan barnet bete sig trotsigt eller hatfullt mot socialhandledaren, i sådana situationer gäller det för henne att hålla sig lugn. Det finns inte alltid en klar metod man kan använda sig av. Därför måste socialhandledaren klara av att leva i en viss ovisshet, eftersom alla situationer inte kan förutspås. (Mönkkönen 2007:28-29)

Mönkkönen (2007:33-34) beskriver att i arbete med barn på mottagningshem betonas ofta vikten av jämlikt bemötande. Detta förverkligar socialhandledaren med ett vänligt förhållningssätt, och genom att visa att hon är intresserad av barnets behov. Då man talar om dialog, vill man komma fram till en gemensam förståelse mellan barn och socialhandledare. Ett viktigt element i samband med dialogen är att båda parterna skall få skapa och påverka diskussionen. Detta innebär att man inte enbart skall gå efter barnets eller socialhandledarens villkor, utan man skall gå efter bådadas villkor. Det är socialhandledaren som för dialogen vidare, d.v.s. håller helheten under kontroll, men ändå måste hon/han ge rum för barnets tankar och åsikter. (Mönkkönen 2007:86-87)

2.5.4 Olika arbetsmetoder

Arbetsmetoder är verktyg som socialhandledaren använder i barnskyddsarbetet, hon/han behöver ha såväl kunskap som färdigheter för att kunna använda dem. Till dessa färdigheter hör att kunna vara i växelverkan med barnet. Alla arbetsmetoder kan anpassas och utvecklas till det användningsområde som behövs. En arbetsmetod kan komma i aktiv användning då den kommer som en naturlig del av arbetet. Genom att använda en viss metod många gånger blir den en naturlig del av arbetet. (Sosiaaliportti 2008)

Ibland kan barn ha lättare att uttrycka sig genom lekar och teckningar istället för det konventionella språket. Denna kommunikationsform meddelar barnets upplevelser lika klart, övertygande och detaljrikt som det vanliga språket. Då barnet är två till tre år börjar dessa kombineras, vilket hjälper barnet att uttrycka sig för omvärlden. Socialhandledaren måste i dessa fall klara av att tolka lekarna och teckningarna. Hon får inte projicera sina förutfattade meningar angående barnets lek och teckningar. Ifall barnet har ett språk måste det självt få berätta om sina lekar och teckningar. Barn i nio till tio års ålder kan ha det lättare att prata via dockor och djur. Med hjälp av en dockfamilj t.ex. kan barnet visa upp roller och beteenden samt förmedla olika känslor. (Killén 1994:276)

Då det görs beslut om vilken arbetsmetod som skall användas med ett barn, tas barnets ålder och utvecklingsnivå i beaktande. Ketola (2008:95-96) beskriver olika verktyg som används då personalen tillämpar olika arbetsmetoder. Dessa är kortlekar, situationsbilder, spel, sago- och arbetsböcker samt pysseluppgifter. Dessa verktyg hjälper barnet att känna sig kapabel samt delaktig i barnskyddsarbetet. Med hjälp av dessa verktyg kan det byggas upp en naturlig växelverkan mellan personal och barn. På detta sätt kan personalen närma sig svåra samtalsämnen med barnet på ett finkänsligt sätt. Verktygen och metoderna kan föra barnet mot en bättre självförståelse samt till känslan av självkontroll.

Barn som inte känner sig trygga kan ha svårt för att prata, och kan inte uttrycka sina tankar och känslor. Roos (2004:126) berättar att barn ändå har behov och åsikter, som de kan uttrycka på andra sätt än genom språket och talet. Ketola (2008:85-86) säger att t.ex. leken är ett karakteristiskt sätt för barn att uttrycka sig och att öva sig in i olika roller samt att studera fenomen i sin omgivning. Ketola berättar om en metod som kallas ”teipning”, målet med denna metod är att genom lek skapa växelverkan mellan barn och vuxen. Med hjälp av denna metod strävar den vuxna att förstå barnets tidigare erfarenheter. Metoden går ut på att barnet får teipa fast olika arenor i bordet. Arenorna kan bildas beroende på barnets situation, kan vara hemmet, klassen, daghemmet eller barnets eget rum. Som underlag fungerar ett skrivunderlag, det finns små trädockor som symboliserar personer i olika åldrar. Bland dessa kan barnet välja ut dockor som motsvarar barnets familj t.ex. Den vuxna har också en docka, med hjälp av denna uppmuntrar hon barnet till växelverkan. Den vuxna strävar efter att skapa utrymme för barnet att prata,

där problem synliggörs och illustreras. Genom denna metod kan man behandla barnets problem.

2.6 Tidigare forskning

Nedan kommer jag att presentera två stycken undersökningar samt en rapport som är kopplad till mitt ämne. Den första undersökningen är skriven av Johanna Hiitola och behandlar brådskande placering och vad som prioriteras i arbetet med placerade barn. Den andra undersökningen är skriven av Annina Myllärniemi och behandlar familjearbetet, eftersom personalen också samarbetar med barnets familj. Rapporten ”*Mitä mieltä!/? Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä*” handlar om barnskyddsarbete, där det upplyses att barnets röst skall bli hörd. Jag kommer även att förklara på vilket sätt de är sammankopplade till min övriga referensram.

Johanna Hiitola (2006:3) har gjort en undersökning om ett uttalande om omhändertagna och fosterhems placerade barn år 2006, undersökningen heter ”*Selvitys vuonna 2006 huostaanotetuista ja sijaishuoltoon sijoitetusta lapsista*”. Undersökningen berör Tammerfors och Tammerfors underregion samt Södra- Birkalands kommuners omhändertagna barn. I undersökningen kartläggs barnets och familjens situation under själva omhändertagningssituationen samt efter placeringen. Undersökningen förverkligades vid årsskiftet 2007-2008, placerade barn blev uppföljda ett till två år. Innehållet i undersökningen samlades genom frågeformulär som besvarades av socialarbetare som arbetade med omhändertagna barn under denna tid. Målet med urvalet uppfylldes nästan helt och hållet, eftersom frågeformuläret bara blev obesvarat gällande tre stycken barn. Enligt resultaten i undersökningen konstaterades att placerade barn behöver särskilda tjänster och ett försiktigt bemötande.

Hiitola (2006:6) beskrev även begreppet brådskande placering i undersökningen, vilket berör mitt arbete. Hiitola menar med brådskande placering barn som blivit placerat utanför sitt barndomshem och inte längre bor med sina föräldrar utan på ett mottagningshem. Mottagningshemmets personal ansvarar för att stöda barnet i vardagen samt dess utveckling, medan barnets socialarbetare ansvarar för barnets övriga ärenden. Det skrivs även att det gjorts få undersökningar gällande placerade barn. Målet med Hiitolas undersökning är att ge en bild av vad ett placerat barn går igenom.

De som arbetar inom barnskyddet med placerade barn gör ett väldigt krävande arbete. Eftersom de skall utreda vilka behov det finns hos de placerade barnen, skall de fortsätta vara placerade eller skall de omhändertas. Då personalen arbetar med dessa frågor, hjälper det sedan socialarbetarna då de utvärderar barnets situation. Undersökningen tydliggör vilket som är barnets situation, behov och ställning då det är placerat som klient inom barnskyddet. (Hiitola 2006:7)

En viktig fråga i Hiitolas undersökning var frågan om huruvida personalen stödde, uppmuntrade och respekterade barnet, visade förståelse gentemot barnet, försäkrade nära fortgående mänskliga relationer, skapade en trygghetskänsla för barnet. Frågan kunde besvaras genom att fylla i ett alternativ för varje enskild sak, alternativen var tre, mycket lite, någorlunda och mycket bra. Resultatet visade att alla ovan nämnda saker förverkligades väl i arbetet med barnet. I synnerhet barnets trygghetskänsla samt förståelse av barnet ansågs som mycket viktig. Däremot att försäkra nära fortgående mänskliga relationer ansågs vara viktig men svårare att förverkliga. (Hiitola 2006:32)

Annina Myllärniemi (2007:30) har skrivit en undersökning för Heikki Waris- institution, ”*Lastensuojelun avojuollon perhetyö ammattikäytäntönä - jäsennyksiä perhetyöstä toimintatutkimuksen valossa*”. Att ta fram familjearbetets betydelse inom barnskyddet har varit målet i undersökningen. För att kunna förverkliga familjearbete är växelverkan mellan arbetstagare och klient ytterst viktig. De som arbetar med familjearbete konstaterar att diskussion med klienten är det viktigaste arbetsredskapet. Det är även viktigt att bygga upp en förtroendegivande samt välfungerande klientrelation. Familjearbetet inom barnskyddet har som utmaning att kunna uppmuntra klienten till samarbete med arbetstagaren. För att få familjearbetet att fungera krävs det att föräldrarna har förmåga att ta emot hjälp samt att de själva vill ha det.

Myllärniemi (2007:30) fortsätter skriva att vara rakt på sak är också viktigt som professionell, man skall kunna prata om svåra ärenden också. Den professionella skall ge tid och rum åt klienten att smälta saker och ting, dessutom måste klienten få bli accepterad så som hon/han är. Denna undersökning tog jag med eftersom personal på mottagningshem också arbetar med barnets familj. Vilket kommer fram senare i arbetet, då poängteras det också att det mest givande mellan personal och föräldrar är diskussion och växelverkan.

Mikko Oranen (2007:3-4) har skrivit en rapport om barnskyddets utvecklingsprojekt för Social- och hälsovårdsministeriet, ”*Mitä mieltä!/? Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä*”. Oranen skriver att också barn som är barnskyddsklienter, borde få vara med och utveckla den service de har behov av. Ett viktigt mål som utvecklingsprogrammet inom barnskyddet har, är att förstärka barns delaktighet. Att vara delaktig är en grundläggande rättighet som varje barn har. Genom detta lär sig barn att leva med andra människor. Alla barn skall ha rätt till att ta del av ärenden som berör dem själva, samt uttrycka sina åsikter angående detta. Enligt barnskyddslagen skall barn få påverka den service som gäller dem själva, servicen skall uppfylla barnens behov och önskemål.

3 SOCIALPEDAGOGISK VERKSAMHET

Detta kapitel beskriver socialpedagogisk verksamhet, vad detta innebär och hur socialpedagogen/socialhandledaren bör handla. Här förklaras också socialpedagogisk handlingskompetens med tyngdpunkt på modellen av handlingskompetens av Bent Madsen.

Det centrala med socialpedagogisk verksamhet, baserar sig på människans subjektivitet samt självbestämmanderätt, vars mål är att förbättra livskvaliteten. Socialpedagogisk verksamhet börjar alltid med en dialog, vilket innebär växelverkan mellan människor samt att människan själv vill delta i processen. Det krävs kunskap, flexibilitet samt innovation till förändring för att kunna utöva socialpedagogisk verksamhet. Det krävs även kunskap om olika verksamheter och dess handlingsmodeller samt strategier som är kopplade till det egna kompetensområdet, för att kunna handla på ett socialpedagogiskt sätt. Strategierna och modellerna måste socialpedagogen klara av att placera, utveckla, omforma och förnya enligt de behov som kommer emot. (Hämäläinen och Kurki 1997:49-50).

Det gäller att kunna vara både människa och professionell i socialt arbete. Med detta menas, att den professionella skall kunna använda sin expertkunskap utgående från mänskliga utgångspunkter, att kunna vara sig själv med en identitet som är allmänmänsklig, och inte en professionell som har verklighetsfrämmande idéer. Detta innebär att den professionella skall tala samma språk som klienten, hon/han skall kunna möta klienten som människa. Socialpedagogen skall vara medveten om den kommunikativa kompetensen, denna kräver både en språklig och social kompetens. Förutsättningen för

den språkliga kompetensen är att kunna föra samtal, medan förutsättningen för den sociala kompetensen är att upprätta samtalens relation. Socialpedagogen skall klara av att göra ett s.k. perspektivbyte som är en social kompetens, vilket innebär att kunna förstå klientens perspektiv samt att kunna leva sig in i hennes/hans livssituation. (Madsen 2001:200-201)

Eriksson och Markström (2000:185) anger att för att få en bild eller en förståelse av socialpedagogikens bestämningar och innehåll kan man använda sig av olika sätt. Det första sättet kan vara att studera i litteraturen de olika definitionerna av begreppet. Det andra alternativet kan vara att se från det historiska perspektivet hur begreppet har uppstått och utvecklats. Att sätta in begreppet i relation till nuvarande samhälle och pågående samhällsförändring, kan vara ett tredje sätt. I litteraturen hittar man flere olika definitioner på begreppet socialpedagogik. Olika definitioner av begreppet socialpedagogik har studerats. Det har konstaterats att man kan dela in definitionerna utgående från allmänna definitioner. Med detta menas t.ex. definitioner utgående från verksamhetens mål, målgrupper, typ av problem, typ av verksamhet samt definitioner som utgår från vilka metoder som har används.

Eriksson och Markström (2000:203-204) fortsätter förklara socialpedagogiken och dess innehåll. De skriver att socialpedagogiken skall hjälpa till att frigöra människor som bär på problem och har det svårt på olika sätt. Socialpedagogiskt arbete kräver därmed såväl improvisation samt flexibilitet. Socialpedagogiken skall hjälpa människor att förvandla deras drömmar till konkreta alternativ och inte till verklighetsflykt. Lyhörd är någonting socialpedagogiken bör vara för människors behov. Socialpedagogen måste vara insatt i relevant forskning för att klara av alla krav som ställs på henne/honom. (Eriksson & markström 2000:203-204)

Erikson och Markström (2000:204-205, 185-187) belyser att socialpedagogiskt arbete har som mål att förbättra levnadsförhållandena för människor. Det krävs både en grundsyn på människan samt hennes roll i samhället men också vetenskapligt grundade teorier, för att kunna genomföra medvetet grundad socialpedagogisk handling. Människor skall stödjas i att se sina egna resurser, alltså att se vad de kan samt vad de vet, detta skall göras genom ett socialpedagogiskt förhållningssätt. Dessutom skall man hjälpa människor med att sätta ord på sina erfarenheter. Detta innebär med andra ord att soci-

alpedagogiskt arbete handlar om att ge klienten kunskaper, färdigheter samt normer så att de kan utveckla sina sociala resurser och relationer till andra. Socialpedagogikens uppgift är att uppmuntra människor till att förändra sin situation, och även själv utvecklas under denna process, eftersom människan själv måste göra sina egna val och utveckla sin vilja. I denna process är det viktigt att människor får känna samhörighet medan hon lär. Människan utvecklas i sociala sammanhang, i gemenskap med andra människor och i växelverkan med en grupp, det är grundidén man utgår ifrån. Detta innebär att gemenskap med andra människor är mycket viktigt.

För att sammanfatta detta, kan man säga att begreppet socialpedagogik kan definieras på olika sätt, beroende på vilket perspektiv man väljer. Det beror på vilket syfte man har, vilken definition man sedan väljer ut. Man behöver inte söka efter den enda rätta definitionen. Såväl valet av perspektivet som teorier, styr både seendet och tänkandet samt användandet av begreppet socialpedagogik som själva handlandet i socialpedagogisk praxis. (Eriksson & Markström, 2000:188)

3.1 Modell av socialpedagogisk handlingskompetens av Bent Madsen

Det avses generella teoretiska kunskaper då det är frågan om professioners kunskapsgrund, dessa kan vara inriktade på individ, grupp eller samhällsnivå. Det krävs också en handlingsinriktad kunskap inom många professioner. Metoder och teorier skall omsättas till en handlingsnivå då det är frågan om det sociala arbetet. Detta betyder att det behövs både en analys- och handlingsprocess. Vad som krävs samt vad som ingår i rollen som professionell socialpedagog, beskriver Bent Madsen i en modell. Han utgår från den professionellas perspektiv i sin modell. (Eriksson & Markström 2000: 173-174)

Genom en så kallad bildningsblomma beskriver socialpedagogen Bent Madsen handlingskompetens. Bildningsblomman består av fyra blad, som representerar en socialpedagogisk inriktad persons kompetensområden. Med hjälp av dessa blad kan man dela in socialpedagogisk verksamhet i fyra praktikfält. Dessa fyra grundläggande kompetenser är händer, hjärta, tunga och hjärna, alltså den produktiva, expressiva, kommunikativa och analytiska/syntetiska kompetensområdet. Mitten av blomman kallas för den femte kompetensen där de fyra övriga kompetensområdena tillsammans bildar ett resultat. So-

cialpedagogen skall kunna använda de fyra kompetenser på ett integrerat samt personligt sätt. (Madsen 2001:227)

3.1.1 Den produktiva kompetensen

Det första bladet i bildningsblomman heter den produktiva kompetensen och representerar handen. Med andra ord kan man säga att det är den konkreta och materiella produktionens dimension. Socialpedagogen måste med sina händer kunna vara skapande, ingripande samt omformande till sin omvärld. Socialpedagogen skall förhålla sig produktivt till sitt liv, genom att använda verktyg och redskap. Dessutom skall socialpedagogen ha en förmåga att kunna organisera och planera, samt att kunna hantera vardagliga problem. Hon eller han måste klara sig i såväl praktiska som i tekniska situationer. Det krävs även att socialpedagogen har konkreta färdigheter för att hon/han skall kunna utföra olika aktiviteter tillsammans med sin klient. Det kan t.ex. vara frågan om matlagning, heminredning eller reparation. Dessa färdigheter kräver också en viss kunskap, socialpedagogen måste kunna föreställa sig vad resultatet av olika handlingar kommer att vara. Hon/han måste också klara av att avgöra vilken teknik eller metod som skall användas för att det skall leda till rätt resultat. Ut över detta bör även socialpedagogen ha en värderingsförmåga, d.v.s. en förmåga att värdera om resultatet motsvarar förväntningarna. Det behövs alltså inte bara praktisk kunskap, utan även kunskap och insikt om hur man skall gå till väga i olika handlingar. Dessa förmågor kallas för den produktiva kompetensen. (Madsen:2001:228, Ranne et al. 2005:46)

3.1.2 Den expressiva kompetensen

Det andra bladet i bildningsblomman kallas för den expressiva kompetensen och representerar hjärtat. I denna kompetens representeras socialpedagogens emotionella och estetiska dimension. Då denna kompetens utövas talar man kroppens språk. Både kunskap och handling representeras i detta fall av kroppen. Kunskapen förmedlas genom förnimmelse medan handlingen förmedlas genom det estetiska uttrycket. I detta fall hittar upplevelserna sin gång med hjälp av en hög grad av sensitivitet hos klienten.

Det estetiska uttrycket bildas genom att träna upp en sensitiv beredskap som formas av

såväl kunskaps- som upplevelsefärdighet. Socialpedagogen måste kunna sätta igång en estetisk aktivitet som skall kunna förmedla en tyst kunskap för klienten. Detta kräver att socialpedagogen litar på sig själv samt på sina sinnesintryck. Socialpedagogen måste även kunna förstå andra människors världar på ett annat sätt än med det verbala språket, som genom dans, rytmik, sång, drama, mimik och teater. Arbetet får ett mera utopiskt perspektiv då denna estetiska dimension tillämpas i socialpedagogiskt arbete.

Socialpedagogen måste klara av att på ett uppmuntrande sätt ta in estetiska aktiviteter i arbetet med klienten, för att bearbeta och formulera erfarenheter på annorlunda sätt i vardagen. Process och produkt ingår som två tätt förknippade faktorer under aktiviteten. (Madsen 2001:229, Ranne et al. 2005:47)

3.1.3 Den kommunikativa kompetensen

Det tredje bladet i bildningsblomman heter den kommunikativa kompetensen och representerar tungan. Denna kompetens synliggörs i ett praktikfält, där människor är i kontakt med varandra i handlingar som är språkligt betingade. Ömsesidiga relationer etableras då människor är i kontakt med varandra vilket ger uttryck för etiska värden. Alltid då människor samspelar med varandra, kommer det i uttryck hur man borde förhålla sig till andra människor. Språket får en speciell betydelse eftersom det inte bara är meddelandet man överför till en annan som är av betydelse, utan det uppstår en form av gemenskap. Normer byggs upp i det kommunikativa handlandet, det är de gemensamma normerna som bygger upp interaktionen mellan människor. Detta är också bakgrunden till att människor kan handla med varandra. Normerna bygger på att en människa skall vara utrustad med känslor och förnuft och med vilja och identitet samt med både språkligförmåga och handlingsförmåga. En social relation innebär att människan använder språket som en talhandling som är buren av tillit. Både tillit till att den andra personen talar sanning och till själva personen. Detta betyder att vi delar något med en annan person och inte bara meddelar någonting. (Madsen 2001:230)

Socialpedagogen behöver också insikt i mänskliga samspelsprocesser, det räcker inte enbart med språkliga färdigheter. Socialpedagogen måste klara av en del saker för att kunna skapa handlingsrum för andra. Socialpedagogen bör kunna inta det socialpedagogiska rummet som den offentliga scenen det är samt inreda scenen så att klienten kan fungera som aktör där. En förutsättning för socialpedagogen är att sätta sig

in i en annan människas situation, genom att skifta perspektiv. Också att etablera normer för mellanmännskligt samspel samt att se till att inte skapa makt över klienten, utan att skapa tillit och jämlikhet hör till socialpedagogens uppgift. (Madsen 2001:231, Ranne et al. 2005:47))

Madsen (2001:231) berättar att den kommunikativa kompetensen består både av en kunskapssida samt en praktisk sida. Kunskapsdimensionen innebär att alla aktiviteter måste ses i ett etiskt perspektiv i förhållande till vad som är det ”det goda samhället” och vad som är det ”goda livet”. Pedagogerna skall alltså sätta allmänna värden under diskussion. Den praktiska sidan handlar om pedagogens handlingsförmåga. Detta förutsätter en organisationsförmåga där det utvecklas inlärningsprocesser mot bakgrunden av formulerade mål.

3.1.4 Den analytiska/syntetiska kompetensen

Det fjärde bladet i bildningsblomman kallas för den analytiska/syntetiska kompetensen, man kan säga att den representerar hjärnan. Denna kompetens representerar kunskapsdimensionen i socialpedagogens arbete. Detta fält kommer i uttryck i olika slag av kunskapshandlingar, detta är handlingar som vill komma till en djupare och bredare kunskap om världens beskaffenhet. Eftersom vi aldrig kan komma till en kunskap som är identisk med den värld vi försöker att förstå, har vår kunskapsförmåga alltid en viss begränsning. Därför måste vi förstå att vår uppfattning av verkligheten alltid är en grov förenkling av själva verkligheten. Detta innebär att kunskapen inte strävar efter absoluta sanningar, utan försöker få en klarhet för ett fenomen och på så sätt komma så nära sanningen som möjligt. Socialpedagogiska handlingar sker i bakgrunden mot den kunskap som finns och därmed är kunskapsdimensionen mycket väsentlig. Om oklarhet uppstår, inverkar det också på handlingarna. (Madsen 2001:231-232)

Madsen (2001:232) belyser även att en socialpedagog behöver ha kunskap om klienternas levnadsvillkor, förutsättningar och sina egna handlingsmöjligheter samt regelbundet utforska den socialpedagogiska verkligheten, antingen genom teorier som kan fungera som förståelseramar, eller genom att systematisera egna erfarenheter. Den analytiska kompetensen handlar om att hela tiden kontrollera mänskligheten och världsbilden genom att isolera små bitar ur ett naturligt sammanhang och sedan göra

dem till föremål för särskilda undersökningar. De enskilda elementens bidrag till en helhet måste analyseras, för att nå resultat.

Den syntetiska kompetensen handlar om att göra de enskilda delarna som analyserats till helheter. Om de enskilda elementen i analysen har fått en ny betydelse, ger syntesen i sin tur möjlighet att sätta in dem i nya mönster, som kan skapa en ny handlingsmodell. Vilket betyder att en händelse, en plan eller en process kan ses genom ett annorlunda perspektiv som klart skiljer sig från den gamla ordningen eller strukturen. I början är alltid kunskapens resultat öppet, då det är frågan om en utforskningsprocess, fastän det finns en vardagsmedvetenhet i bakgrunden. Den professionella bör då och då avstå från rutiner och inta forskarens position istället. Detta för att undvika att hindra ny kunskap om den pedagogiska verkligheten. Det sker en utveckling då socialpedagogen kritiskt granskar den kontext där arbetsfunktionerna utförs, eftersom vardagsmedvetenhet och teori då kopplas samman. (Madsen 2001:233-234, Ranne et al. 2005:47)

3.1.5 Den femte kompetensen

Denna kompetens heter handlingskompetens, den integrerar de fyra övriga kompetenserna till en helhet av personlig och facklig kompetens. Den femte kompetensen betecknas också som den allra viktigaste kompetensen, eftersom den enskilda kompetensen endast uppnår sitt fulla bildningsvärde i samverkan med de övriga kompetenserna. Socialpedagogen skall kunna använda alla kompetenser samtidigt, samt utveckla dem i varje utförd socialpedagogisk verksamhet. Detta är ett uttryck för socialpedagogisk professionalitet, eftersom kompetenserna endast når sitt mål i gemensam samverkan. Kreativitet är en förutsättning i denna handlingskompetens, för att kunna tänka, reflektera och handla. Ifall man gör detta i förhållande till sig själv och sin omvärld, är kreativitet just en sådan dimension som måste finnas inom alla fyra fält. Eftersom det till all kunskap hör estetiska och känslomässiga dimensioner, är det också omöjligt att endast använda en dimension i taget. Likaså kräver också alla handlingar språkliga och sociala färdigheter. Handlingskompetensen kommer till uttryck på olika sätt då olika människor använder den. Detta beror på att människor har olika personligheter och styrkor, därmed utövar de någon kompetens mer än en annan. (Madsen 2001:234-235, Eriksson & markström, 2000:175, Ranne et al. 2005:34)

Madsen (2001:235-237) skriver att den femte kompetensen är till för att säkra socialpedagogens allsidiga bildning. Den femte kompetensen gör de fyra övriga kompetenserna till en handlingskompetens. De fyra kompetenserna riskerar att bli lösryckta begrepp och tekniker och aktiviteterna förlorar sin betydelse utan den femte kompetensen. Handlingskompetens är dock något mer i sig än summan av de enskilda kompetenserna. Det betyder att den professionella har etablerat ett personligt förhållande till sina fackliga kvalifikationer, då det är personligheten som är det speciella i varje persons handlingskompetens. Yrkesrollen fylls av personligheten, därför skall den professionella klargöra för sig sitt förhållande till bildningens vem, vad, varför och hur. Detta innebär att en person med socialpedagogisk kompetens är tvungen att klargöra vem hon/han är, samt vem hon/han vill bli, vad hon/han vill och varför samt ha den kunskap som krävs för det hon/han vill. Bildning förklaras som livsduglighet, vilket bl.a. kan innebära deltagande i skapandet av "det goda livet" eller "det goda samhället", utöver detta siktar den också på en persons yrkesskicklighet. Den professionella bör ha skapat sig kriterier för vad som är sant, vackert samt gott för att kunna ge uttryck för sin handlingskompetens. Socialpedagogen skall ha en kreativ hållning, vilket betyder att inneha förmågan att förverkliga nya idéer (Ranne et al. 2005:47)

4 METODVAL OCH MATERIAL

I detta kapitel beskriver jag vilken datainsamlingsmetod jag använt mig av, vidare redogör jag för urvalet av enheter samt för genomförandet av den empiriska undersökningen. Utöver detta kartlägger jag de etiska aspekterna och analysmetoden jag använt mig av vid tolkningen av resultatet. Slutligen beskrivs reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.

4.1 Val av metod

För att besvara min andra forskningsfråga; *Vilka kompetensområden aktualiseras hos personalen då de arbetar enligt den socialpedagogiska handlingskompetensen?*, bestämde jag mig för att göra en undersökning, för att få svar på det jag var intresserad av.

Jag har valt kvalitativ metod som datainsamlingsmetod och jag har utfört temaintervjuer. Denna metod kännetecknas av att undersökaren och respondenten samtalar om ett

tema. Vidare beskrivs kvalitativ metod som öppen, vilket innebär att undersökaren strävar efter att styra informationen som samlas in så litet som möjligt. I kvalitativ metod skapas teorier utgående från empirin. Informationen som samlats in skall återspegla verkligheten i ett visst sammanhang. Respondenten ger sin individuella åsikt om en viss sak. Denna metod är resurskrävande, därför har man ett fåtal respondenter. Metoden lämpar sig då få enheter undersöks samt då man är intresserad av vad människor säger. (Jacobsen 2009:48-51, 92-93) Denna form av metod lämpar sig för min undersökning eftersom jag utförde min undersökning på endast ett mottagningshem. Jag ville även få vara med om de unika samtalen som uppstår mellan mig och respondenten, samt få höra respondenternas individuella åsikter angående mitt tema.

Temaintervjun är vanligen strukturerad till en viss grad med hjälp av en lista över olika teman som skall behandlas. Larsson et al. (2005:102) poängterar att den som intervjuar skall ställa korta och tydliga frågor för att nå omfattande svar. För att uppfylla detta har jag utarbetat en intervjuguide (se bilaga 4) utgående från Bent Madsens modell av handlingskompetensen. Intervjuguiden är indelad i sex övergripande kategorier, dessa är: *1. Bakgrundsfrågor, 2. Praktiska uppgifter, 3. Vården av barnet, 4. Relationen mellan personal och barnet, 5. Dialog och växelverkan, och 6. Metoder för barnets bästa.* Under dessa övergripande kategorier har jag utformat några stödfrågor. Kategorierna är kopplade till den produktiva, analytisk/syntetiska, expressiva och kommunikativa kompetensen.

4.2 Urval av enheter och genomförandet av den empiriska undersökningen

Jag utförde min undersökning i samarbete med Aurora mottagningshem mitt syfte var att lyfta fram den socialpedagogiska handlingskompetensen i arbetet på mottagningshem, och därmed ge en inblick i vilken kunskap som är viktig att ha i arbetet med barn på mottagningshem. För att på bästa sätt nå detta mål, intervjuade jag personal på Aurora mottagningshem. Mottagningshemmet hör till Esbo stad och har som uppgift att hitta en lösning på barnets situation, vars mål är att barnet tryggt skall kunna återvända hem.

Jacobsen (2009:122) poängterar att intervjupersonerna väljs utifrån den information man vill samla in. Eftersom jag undersöker personalens arbetsmetoder inom mottag-

ningsshems kontext har jag valt att intervjua personal på mottagningshem. Trost (2010:143-144) rekommenderar fyra till åtta intervjuer, eftersom kvaliteten sätts i fokus. Jag har utfört fem stycken intervjuer. För att få intervjupersoner, kontaktade jag förman på Aurora mottagningshem och berättade om min undersökning, samt frågade om de kunde tänka sig att fungera som samarbetspartner i mitt examensarbete. Förman diskuterade saken med personalen, och meddelade sedan mig att de ställer upp. Därefter skickade jag ut informationsbrevet samt intervjufrågorna till personalen.

Det är viktigt att bestämma vilka urvalskriterier man skall ha, jag har valt att intervjua personal som är socionomer till sin utbildning samt har minst ett år arbetserfarenhet på mottagningshem. På mottagningshemmet finns tre avdelningar, jag har också velat att minst en person från varje avdelning deltar, för att eventuellt finna bredare skillnader i svaren. Denna information har jag även gett förman och personal. Vidare har jag önskat att personalen själva skulle meddela om de är intresserade av att ställa upp. De som varit intresserade har själva meddelat förman som sedan har informerat mig. Efter detta har jag själv kontaktat de som velat delta och kommit överens om intervjutillfället. Denna urvalsstrategi likar mest informationsstrategin, vilken innebär att de anställda som är positivt inställda till att bli intervjuade deltar. (Jacobsen 2009:122-123)

Intervjuerna utfördes i ett neutralt utrymme på Aurora mottagningshem, för att undvika störningsmoment. Ofta beter sig intervjupersonerna olika i olika kontexter och därför lämpar sig ett neutralt utrymme, där intervjun inte kan påverkas på ett negativt sätt (Jacobsen 2009:97). Trost (2010:94-95) betonar också vikten av ögonkontakt vid intervjutillfället. Detta för att visa respondenten att man är intresserad av det hon säger. För övrigt skall den som intervjuar bete sig så naturligt som möjligt men inte använda ett kroppsspråk som kan uppfattas negativt mot respondenten. Jacobsen (2009:98) säger att det är viktigt att anteckna för att minnas innehållet i samtalet, detta kan dock försvåra kontakten till respondenten. Genom att banda in samtalet finns det möjlighet att återgå till materialet. Därför valde jag att banda in intervjuerna, jag hade då möjlighet att snapa upp ordagrant allt det respondenten sagt. Jag utförde intervjuerna på finska, vilket inte är mitt modersmål. Med hjälp av bandspelaren har jag kunnat försäkra mig om att jag förstått allting rätt, då jag upprepade gånger har kunnat lyssna på samtalet. På grund av ett tekniskt missöde blev två av intervjuerna inte på band, men eftersom jag flitigt hade antecknat under intervjuens gång hade jag trots detta fått ett brett material till mitt

förfogande. Utöver detta skickade intervjupersonerna färdigt skrivna svar på de frågor jag upplevde oklara i mina anteckningar.

4.3 Forskningsetiska aspekter

Etiska aspekter är viktigt att ta i beaktande vid genomförandet av en undersökning. Respondenterna har rätt till sin egen integritet och egen värdighet. Därmed skall deras anonymitet bevaras. (Trost 2010:123, Jacobsen 2010:21)

Jacobsen beskriver tre grundläggande etiska krav som en undersökning skall fullfölja. Dessa är informerat samtycke, krav på skydd av privatlivet samt krav på att bli korrekt återgiven. Det är viktigt att intervjupersonen deltar frivilligt i undersökningen, samt att intervjupersonen är medveten om vilka möjligheter och risker ett deltagande kan innebära. Det är även av stor betydelse att intervjupersonen får information om undersökningens syfte samt hur data kommer att användas. Dessutom måste man försäkra sig om att personerna har förstått informationen. Det är även viktigt att se till att det inte går att identifiera den enskilda personen i den färdigt skrivna texten. Detta innebär att intervjupersonen skall förbli anonym. Den information intervjupersonen gett skall även återges på ett fullständigt sätt. (Jacobsen 2009:21-26)

Jag har eftersträvat att följa de etiska kraven i min undersökning, personerna har deltagit frivilligt genom att själva anmäla sig till att delta. Jag har skickat ut information om min undersökning på förhand och likaså intervjufrågorna. Före jag börjat intervjua har personerna skrivit under ett papper om informerat samtycke, där det står att de har rätt att avbryta intervjun när som helst eller låta bli att svara på vissa frågor vid behov. Innan jag satte igång med intervjun har jag kort berättat om min undersökning på nytt, samt frågat om personerna har undrat över något innan vi sätter igång. Jag har även meddelat personerna då jag satt igång och stängt av bandspelaren. Personerna har förblivit anonyma, jag har inte satt ut information som skulle kunna identifiera en person. Jag har även återgivit personernas information i rätt sammanhang.

4.4 Analys och tolkning av materialet

Efter att de planerade intervjuerna var utförda, var det dags att bearbeta, analysera och tolka dem. (Trost 2010:147)

För att analysera materialet har jag läst igenom det och transkriberat det. Detta har jag gjort direkt efter varje intervju. Det är viktigt att renskriva materialet så snabbt som möjligt, då man ännu minns mycket av intervjun. Oftast är anteckningarna svår lästa, då man inte stirrar ner i blocket medan man skriver utan håller ögonkontakt med intervju-personen. Jag använde mig också av bandspelare, detta lyckades i samband med tre intervjuer vilket också underlättade då jag utförde intervjuerna på finska och sedan var tvungen att översätta dem till svenska. Det är också viktigt att jämföra sina anteckningar med sina minnesbilder. Med andra ord kan man säga, att man funderar på hur själva situationen kan ha inverkat på innehållet man samlat ihop. Då jag har renskrivit texten samt reflekterat på de ovan nämnda sakerna har jag kunnat göra en sammanfattning av intervjuerna. (Jacobsen 2009:136 -137)

4.5 Analysmetod

Den analysmetod jag använt mig av är innehållsanalys. Syftet med innehållsanalys är att få fram skillnader och likheter i intervjuerna. För att skapa struktur i texten skall materialet kategoriseras och fyllas med innehåll som illustrerar med citat. För att fylla kategorierna letar man efter teman som ofta förekommer. Eftersom undersökaren använder sig av en intervjuguide, innebär det att en grundläggande kategorisering redan är gjord och kan fungera som hjälp vid kategoriseringen. En kategori belyser flera intervjuresultat, vilket innebär en sammanfattning av intervjuerna. Kategorisering gör det möjligt att jämföra intervjuerna med varandra. Med hjälp av kategorierna finner man likheter och skillnader i materialet. Efter detta kan man göra slutsatser av resultatet samt hitta förklaring till eventuella skillnader. (Jacobsen 2009:139-140)

4.6 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Trost (2010:131-134) Beskriver ordet reliabilitet som tillförlitlighet, vilket innebär att en mätning är stabil. Vidare beskriver han att en mätning skall ge samma resultat om

man utför samma mätning på nytt, vid ett senare skede. Eftersom människan hela tiden är deltagare och aktör i en process, innebär det att svaren inte alltid blir de samma då samma fråga ställs flera gånger. Med validitet menar Trost att frågan man ställer skall mäta det den har som avsikt att mäta. Kvalitativa intervjuer strävar efter att få reda på det man vill veta, hur informanten uppfattar en viss företeelse. Det gäller att kunna visa att den data man samlat in är relevant med tanke på frågeställningen.

Generaliserbarhet förklarar Jacobsen (2009:13) att innebär att man kan överföra det data man samlat in till ett annat sammanhang. Eftersom det ofta väljs ut några få intervjuobjekt vid kvalitativa studier, betyder detta att urvalet inte är representativt för en större population. Det kan vara sannolikt att generalisera, då det förekommer samma åsikt hos flere informanter. Trots detta kan man endast argumentera för detta men inte bevisa det. (Jacobsen 2009:167)

5 RESULTATREDOVISNING

I detta kapitel kommer jag att redogöra för de resultat jag fick genom den empiriska undersökningen. Här har jag kategoriserat resultaten utgående från min intervjuguide (se bilaga 4) Frågorna i intervjuguiden är vidare formulerade utgående från Bent Madsens modell av handlingskompetens. Jag beskriver en sammanfattning av alla intervjuer som jag belyser med citat, för att illustrera intervjuerna. Jag har intervjuat fem stycken kvinnliga socionomer som alla har mer än ett års arbetserfarenhet på Aurora mottagningshem. Alla personer har även varit i kontakt med barnskyddsarbete innan de började arbeta på detta mottagningshem. Personerna arbetar på två olika avdelningar, den ena avdelningen tar emot barn under skolåldern medan den andra tar emot barn i skolåldern. Min tanke var från början att intervjua minst en person från varje avdelning och Aurora har tre avdelningar. Eftersom den avdelning som inte deltog tar emot samma ålders barn som en annan, nämligen barn i skolåldern har detta inte någon betydelse på undersökningens reliabilitet. Alla intervjuer utfördes i Auroras utrymmen, i små trevliga rum med svag belysning. Utrymmena fungerade bra för intervjuerna. För att bevara personernas anonymitet har jag hittat på nya namn åt personerna, dessa är Anna, Maja, Wilma, Ninni och Lisa.

5.1 Praktiska uppgifter

Respondenterna fick berätta vad som hör till deras praktiska uppgifter. Två av personerna berättar att utgångspunkten i deras arbete är att observera och bedöma barnet och dess familjs situation. Vidare berättas att barnets skola och dagvård skall klargöras. Detta måste göras för att de skall veta hur barnet skall skötas.

Fyra av respondenterna nämner grundläggande vård och omsorg som en stor del av vardagsuppgifterna. Detta gäller på båda avdelningarna. Två av personerna som arbetar med barn under skolåldern uttrycker sig så här:

Lisa: *"... mycket av de grundläggande uppgifterna är att sköta om kvällsbestyren och blöjbytning, riktigt vanlig grundläggande vård som att väcka barnen på morgonen och föra dem till dagis, eller taxin för"*.

Anna: *"Till dagverksamheten hör grundläggande utevistelse, inne lekar och sagoläsning med barnen"*.

Av personerna betonar tre stycken vikten av att forma en så normal vardag för barnen som möjligt. Vilket innebär att vardagen skall vara liknande som i en vanlig hemmiljö. De stöder också barnen i deras praktiska uppgifter. Detta betonar två av personer genom att säga följande:

Wilma: *"Vi är med i alla vardagliga stunder i barnets liv och vi deltar i läxläsning samt skjutsar barnen till fritidsintressen, läser kvällssaga och hjälper till med duschandet"*.

Maja: *"Vi gör i princip allting som man nu också gör hemma med sina barn, så normalt liv och vardag som möjligt"*.

Både Anna och Maja berättar att barnen får delta i matlagning och städning i enlighet med sin ålder. Wilma och Anna berättar att de även brukar baka tillsammans med barnen ibland. Maja berättar att lite äldre barn klarar själva av att städa sina rum och bädda sängen, medan de yngre barnen får hjälp av en vårdare. Anna säger också att äldre barnen får öva sig att dammsuga och torka damm. Maja poängterar ytterligare följande sak:

Maja: *"Ett yngre barn kan föra sina egna kläder till bykkorgen när hon klär av sig på kvällen"*.

Alla respondenter nämner även att de brukar göra riktigt roliga saker tillsammans med barnen. Roliga saker som personerna nämnde var att åka till parken, pyssla, åka och simma, gå på dockteater eller åka på utfärd till något ställe. En av personerna säger så här:

Lisa: *”Det trevligaste är förstås alla utfärder och alla roliga saker som man kan göra, på somrarna far vi på någon utfärd till borgbacken eller högholmen, riktigt sådana här dagssaker de är de mest roliga lite sådana här fritids nöjen”.*

En person från avdelningen för barn under skolåldern nämner att det ibland kan vålla lite bekymmer, om de planerat att åka på utfärd och har riktigt små barn på avdelningen. Då måste de se till att det finns tillräckligt med personal, eftersom någon måste stanna kvar på avdelningen medan de andra åker iväg på utfärden. Hon kommenterar dock detta:

Anna: *”med ett barn som är ett halvt år gammal, kan man redan göra allt möjligt, förra veckan var vi och simma och sådana saker”.*

Egenvårdararbetet hör också till personalens praktiska uppgifter. Varje barn har två stycken egenvårdare. Alla respondenter poängterar att de strävar efter att ha egenvårdartimme en gång i veckan med varje barn, men p.g.a. många orsaker lyckas det inte alltid. Det kan t.ex. bero på att det ofta är besök på avdelningen. Maja berättar att deras avdelning (barn under skolåldern) har sin s.k. egen dag varje torsdag, vilket innebär att det inte får komma besök. Tanken med detta är att kunna utföra egenvårdartimmarna då. Lisa berättar att egenvårdartimmen också kan handla om en kvart tillsammans med barnet. Detta belyser hon genom att säga följande:

Lisa: *”Tanken är inte att vi skall vara en timme med barnet utan att vi på riktigt ger tid åt barnet, bara jag och barnet”.*

Utgående från barnets situation planerar egenvårdaren en ram för egenvårdstimmarna, säger Anna. Ninni förklarar att det är meningen att bygga upp en relation till barnet. Därför berättar Wilma att de strävar till att ha en egenvårdartimme så snabbt som möjligt efter att barnet anlant till mottagningshemmet. Både Anna och Wilma säger att de håller en ankomstintervju vid första egenvårdartillfället, där de går igenom vad barnet

minns från den situation då det anlände till mottagningshemmet. Wilma berättar ytterligare vad som görs på egenvårdartimmen i början:

Wilma: *"På egenvårdartimmarna går egenvårdaren tillsammans med barnet igenom orsaken till att barnet anlänt till mottagningshemmet, samt hjälper barnet att gå igenom dess upplevda kris"*.

Alla respondenter nämner olika former av metoder som de tillämpar på egenvårdartimmarna. De berättar att det finns en mapp på mottagningshemmet som innehåller exempel på olika metoder och övningar. De kommenterar även att alla metoder inte går att använda med yngre barn, eftersom de inte alltid förstår eller har det verbala språket. Anna och Maja berättar att dockhemslek är bra att använda på egenvårdartimmarna med yngre barn, som ännu inte kan uttrycka sig via språket. Dockhemslek beskrivs enligt följande av en respondent:

Anna: *"... dockhemslek är jätte bra där får man mycket information om vad som har hänt i barnets liv, den berättar i princip mycket om hur barnet leker hemlek, är den våldsam..."*.

Tre av respondenterna berättar att nallekort också är bra att använda, de symboliserar olika känslor. Lisa betonar att dessa även kan användas med yngre barn, då säger hon följande:

Lisa: *"... en treåring kan se om nallen är sur eller ledsen..."*.

En av respondenterna berättar att egenvårdstimmarna i början långt går ut på att snappa upp information om barnet. Tre av respondenterna säger att de använder sig av barnets egen bok. Den baserar sig på frågor som barnet skall besvara, frågorna kan lyda så här: vad gillar barnet? Vad är barnet rädd för?

Två av respondenterna på avdelningen för barn under skolåldern nämner berättelser som en bra metod. Det finns olika böcker som grundar sig på olika känslor och situationer, med hjälp av boken kan man prata om situationer barnet varit med om, som t.ex. våld. En av personerna berättar följande:

Lisa: *"Via berättelser kan man få reda på de allra svåraste problemområdena och vad som har hänt där hemma och vad som har gjorts åt barnet"*.

En av respondenterna på avdelningen för barn över skolåldern räknar upp olika hjälpmedel, som kan användas på egenvårdartimmarna.

Wilma: ”... *Med hjälp av målande, sagor eller spel kan man hjälpa barnet att gå igenom svåra saker samt att tala om dem*” .

Även här nämner alla respondenter att de kan göra roliga saker på tumanhand med barnen på egenvårdartimmarna. En person förklarar att då de lärt känna barnet och är medvetna om dess bakgrund kan egenvårdartimmarna mera handla om:

Lisa: ”*trevlig tid tillsammans*”.

En av respondenterna poängterar betydelsen av att göra roliga saker tillsammans med barnet, eftersom det är tungt för barnet att gå igenom svåra och tunga samtalsämnen. Barnets ålder styr vad egenvårdaren och barnet kan göra. En av respondenterna lyfter fram att de gör saker som barnet gillar. Respondenterna räknar upp exempel på rolig sysselsättning som att gå och äta glass, åka och simma, gå på dockteater, gå på cirkus eller vistas i Auroras utrymmen som i pysselrum, i pingisrummet eller i musikrummet. Två av respondenterna berättar följande:

Wilma: ”*Egenvårdaren kan också ta med barnet på bio, ut och äta eller på utfärd till skogen. På detta sätt är det möjligt att bygga upp en pålitlig relation mellan dem*” .

Maja: ”... *om barnet har fått inbjudan till ett födelsedagskalas så kan vi tillsammans åka och köpa barnets kompis födelsedagspresent...*”.

5.2 Vården av barnet

Respondenterna fick beskriva hur de går tillväga vid planeringen och förverkligande av barnet vård. Alla respondenter är överens om att dessa saker planeras i arbetsteamet samt på möten tillsammans med socialarbetare, barnets familj och närstående nätverk. En av personerna berättar att det hålls ett ankomstmöte inom 3-7 dagar, då barnet anlät till mottagningshemmet. Samtidigt klargörs placeringens syfte. Det gäller också att ta reda på information om barnet. En av personerna förklarar detta:

Lisa: ”*Då när barnet kommer till oss är vi förstas i kontakt med föräldrarna, skolan, förskolan, daghemmet och rådgivningen*”.

En av respondenterna poängterar att barnets ålder och utvecklingsnivå beaktas vid planeringen av dess vård. En annan respondent berättar att de på avdelningsmötet diskuterar i arbetsteamet vad som är viktigt med tanke på ett visst barns situation. Vad de skall fästa uppmärksamhet på samt i vilka situationer barnet behöver extra stöd. Två av respondenterna poängterar följande:

Lisa: ”... genast då barnet anländer börjar vi göra bedömningar som utgående från barnets kläder...”

Anna: ”... tillsammans besluter vi om dessa saker så att alla fungerar på samma sätt och har en så att säga gemensam linje...”

En av respondenterna på avdelningen för barn under skolåldern, berättar hur de går tillväga då ett barn anländer till mottagningshemmet, för att skapa trygghet samt ge närhet:

Maja: ”... vi har pratat i teamet att en vuxen skulle vara med det nya barnet, att en vuxen skulle vara lättillgänglig hela tiden...”

Ibland är detta inte möjligt, men det är någonting de strävar efter på denna avdelning. En av respondenterna på avdelningen för barn i skolåldern, poängterar att det även är viktigt att ge barnet egen tid och rum i början då allting är nytt.

Alla respondenter betonar även samarbetet med barnets föräldrar. En av respondenterna säger att de tar föräldrarnas åsikter i beaktande och diskuterar med föräldrarna på föräldrträffar. Respondenten säger även att de strävar efter att uppfylla föräldrarnas önskemål, som t.ex. att be aftonbön med barnen. Två av respondenterna uttrycker följande:

Anna: ”Då barnet har någon bekant rutin som de alltid har gjort hemma, försöker personalen fortsätta med det för att det ger trygghet”.

Wilma: ”barnets vård förverkligas i samarbete med barnets nätverk, familj, skola och sjukhus o.s.v.”.

Respondenterna beskrev även hur de stöder barnet genom mottagningshems processen. Att vara närvarande anser alla som viktigt då de stöder barnet. En av respondenterna berättar att många barn saknar vuxna och därför är det viktigt att personalen är närvarande. Även tryggheten betonar alla på olika sätt som en viktig del av stödandet. En per-

son nämner även värme och närhet som en viktig sak att komma ihåg. Här följer några citat som respondenterna har sagt:

Maj: *"... vi är trygga vuxna"*.

Anna: *"Vi gör klart för barnet att det alltid är någon vuxen på plats som man kan be om hjälp av..."*

Lisa: *"vi försäkrar en känsla av trygghet"*.

Wilma: *"Barnen stöds genom trygga vardagliga rutiner, som ve vuxna håller fast vid."*

Anna: *"... Med små barn som inte ännu kan prata och inte förstår så mycket är det just viktigt att skapa normal växelverkan, att vi pratar till barnet fastän hon inte förstår riktigt allt men vi pratar och i princip är där det där tonfallet och allting viktigt lugnhet och ögonkontakt, kanske så där som mammor pratar till sina barn, vi tar kontakt till barnet och tar barnet i famnen, vi ger den där närheten"*.

En respondent betonar betydelsen av att föra diskussion med äldre barn, två av respondenterna uttrycker detta så här:

Ninni: *" ... det är viktigt att klargöra barnets situation på ett språk som barnet förstår, det är viktigt att medge barnets verkliga situation..."*

Wilma: *"Barnets stöds också så, att vi hör barnets röst och vad som är bäst för barnet t.ex. med tanke på fortsatt placering"*.

En respondent poängterar ytterligare att man skall stöda barnet, då det sörjer över att ha skiljts från föräldrarna. Tre av respondenterna berättar att de uppmuntrar föräldrarna att komma och besöka och sköta om sitt/sina barn. Eftersom detta också ger en trygghetskänsla åt barnet då det märker att föräldrarna inte är helt bortglömda. En av respondenterna säger detta:

Maja: *"... vi tar gärna emot besök av barnets närstående..."*

En av respondenterna förklara att de även stöder barnen i konkreta dagliga sysslor. Hon uttrycker sig enligt följande:

Anna: "... typ ett barn i 2-3 års ålder kan behöva hjälp vid påklädning, där hjälper vi till, uppmuntrar barnet att lära sig själv, visar modell riktigt att hjälpa i konkreta situationer..."

5.3 Relationen mellan personal och barnet

Under denna kategori diskuterades det hur personalen skapar en förtroende relation gentemot barnet. En av respondenterna förklarar att egenvårdartimmarna är ett tillfälle för att skapa en relation till barnet. Dessutom poängterar en annan person dock att det är viktigt att ge barnet tid, eftersom barnet sällan klarar av att direkt lita på nya människor. Två av respondenterna beskriver hur de går tillväga för att skapa en relation till barnet:

Maja: "... vi försöker framskrida i enligt barnets tidtabell, vi går inte genast för nära, vi måste granska och följa med hur barnet reagerar..."

Wilma: "Genom att vara intresserad av barnet på ett äkta sätt samt på dess upplevelser och känslor".

Två av respondenterna betonar att man absolut inte får ljuga för barnet. För att kunna skapa en förtroende relation till barnet, måste de berätta allting sanningsenligt och rakt på sak, på ett sätt som barnet förstår samt i enlighet med barnets ålder. En respondent kommenterar detta:

Anna: "... barn kan ofta dra egna slutsatser av någon situation, som kan vara helt fel, det är ändå viktigare att barnet vet sanningen, än att hon funderar på det själv..."

En respondent poängterar att de inte heller får beskylla föräldrarna framför barnet, hon säger att barn är mycket lojala. Medan tonåringar kan beskylla sina föräldrar ibland, men detta betyder inte att personalen skall göra det. Dessutom måste de förklara för barnet att de inte behöver bära skuld-känslor över sin situation. Respondenten uttrycker följande:

Lisa: "Det är aldrig barnets fel att de är här, det måste man poängtera för dem, de är underbara och de har inget fel och de har alltid gjort allting rätt".

Att visa att de bryr sig om barnet, anser en respondent som viktigt. Dessutom poängterar en annan respondent att det är viktigt att svara på barnets frågor, ifall de inte gör det

kan barnet inte lita på dem. Hon betonar ytterligare att de måste sitta på golvet tillsammans med barnet, eftersom relationen uppstår i samverkan med barnet. En av respondenterna avslutar diskussionen med att säga detta:

Lisa: *"gemenskap är det viktigaste"*.

Respondenterna berättade hur de skapar en trygghetskänsla hos barnet. Två respondenter nämner regelbunden dagsrytm där de vuxna sätter gränser som en förutsättning för att skapa en trygghetskänsla hos dem. En annan respondent betonar att ärlighet mot barnen, bidrar till trygghetskänslan hos barnen. Att barnet får fortsätta gå i samma daghem, på samma fritidintressen som förut och genom detta hålla kvar kontakten till kompisarna där, säger en respondent att ytterligare skapar trygghetskänsla hos barnen. Tre av respondenterna räknar upp vad som bidrar till en trygghetskänsla hos barnen:

Wilma: *"Med vardagliga rutiner, eget rum, trygg omgivning, varm mat, bryende och trygg vuxen"*.

Anna: *"... för små barn är det viktigt att de vuxna sätter upp gränserna och håller fast vid dem..."*

Ninni: *"... då barnet litar på personalen uppstår även trygghetskänslan..."*.

Två av respondenterna säger att då en vuxen alltid är närvarande och handlar på ett rättvist sätt, uppstår det en känsla av trygghet hos barnen. En av respondenterna berättar vad de brukar säga till barnen:

Lisa: *"... vi är här och väntar på dig..."*.

Avslutningsvis lyfter en respondent fram att det är viktigt att minnas att barnen i regel inte stannar längre än fyra månader på mottagningshemmet, därför är det viktigt att barnen inte fäster sig för mycket vid personalen. Då blir sedan avskedet svårt för barnet.

5.4 Dialog och växelverkan

Under denna kategori berättade respondenterna hur de strävar efter att förstärka växelverkan till barnen samt hur de visar att de lyssnar och förstår dem. Tre av respondenterna betonar vikten av ärlighet i växelverkan gentemot barnen. Barnen får inte heller

tvingas till växelverkan, det måste ske på barnets villkor. Detta uttrycker de enligt följande:

Lisa: *"... man måste vara öppen och prata om saker som är viktiga för barnet..."*

Maja: *"... vi ger tid och möjlighet åt barnet att uttrycka sig..."*

Ninni: *"... barnets ålder bör beaktas, man kanske inte behöver berätta precis allting för barnet. Ifall det kan medföra mera skada än nytta."*

Dessutom säger en respondent att de vägleder föräldrarna gällande växelverkan med sina barn, då det behövs. Detta lyckas inte alltid, men de försöker åtminstone.

Alla respondenter uttrycker att det är viktigt att höra det barnet uppfattar som viktigt, samt att visa att deras åsikter är viktiga. Respondenterna säger följande:

Maja: *"... vi strävar efter att svara om barnet frågar någonting, och också på indirekta frågor, det är viktigt då visar vi att vi också förstår de indirekta känslorna..."*

Anna: *"... vi uppmuntrar barnen att prata, vi ställer frågor angående barnets egna tankar och åsikter, samt strävar efter att beakta dem..."*

Ninni: *"... det barnet berättar för oss är viktigt att föra vidare alltså då barnet har något önskemål. Detta visar för barnet att vi bryr oss om dem..."*

Lisa: *"Att höra det som är viktigt för barnen samt att visa att dess åsikter är viktiga."*

Wilma: *"Att lyssna på barnet och att uppmärksamma dess känslor. Också att lyssna och att svara på dess frågor visar för barnet att man verkligen lyssnar på det."*

En respondent poängterar att ögonkontakt och närhet är viktigt då de visar för barnet att de förstår och lyssnar på henne. Att se till att alla barn får möjlighet att prata, också de blyga barnen hör till personalens uppgift säger personen. Respondenten kommenterar ytterligare att det är svårare att få äldre barn att prata och lita på personalen. I sådana situationer försöker de få barnet att förstå att hon inte behöver vara ensam med sina problem.

Två respondenter säger att de också skall kunna ta emot barnets ilska, och visa förståelse för den. De poängterar att de även skall ta del av barnets glädje. En respondent säger följande:

Maja: *"... man får visa sin ilska och får vara på något sätt, vi vuxna klarar liksom av barnets illamående och sköter om och bryr oss..."*.

5.5 Metoder för barnets bästa

Under den sista kategorin diskuterades vilka metoder och teoretiska perspektiv personalen använder sig av då de arbetar för barnets bästa. Lagen nämner tre av respondenterna att de beaktar till stor del i sitt arbete.

Anna säger så här: *"Lagen är på det sättet en ganska stor del av vårt arbete för att den bestämmer ganska långt hur detta arbete skall göras, och alla de där paragraferna och under vilken paragraf barnen är placerade här och de bestämmer också på vilket sätt vi kan fungera med barnen."*

En respondent förklarar att barnen kan vara brådskande placerade, omhändertagna eller placerade som stödåtgärd inom öppna vården. En annan respondent tillägger att barnets röst är viktig samt att synliggöra barnet.

Egenvårdararbetet ses också som en metod, berättar en av respondenterna. Lösningssökning fungerar också bra på egenvårdstimarna, nämner en annan respondent.

Wilma uttrycker sig så här: *"... då man strävar efter att tillsammans med barnet hitta dess styrkor, det som betyder någonting för henne samt dess drömmar..."*

Att ha kunskap om tidig anknytning, anser tre respondenter vara viktigt. Tre av respondenterna poängterar att det även är viktigt att känna till olika teorier då det gäller barnets utveckling samt utvecklingsteori, för att veta vad man kan förvänta sig att ett barn i en viss ålder klarar av.

Angående detta nämner Maja: *"... det är bra att känna till barnets motorik, vi har bra utrymmen för att träna upp den hos barn vid behov."*

En respondent berättar ytterligare att de ibland måste ta reda på ny information, ifall det kommer upp någonting som inte är bekant för dem från tidigare. Hon nämner att de t.ex. hade ett barn som var hörselskadad, vilket de inte hade så mycket erfarenhet av.

En respondent räknar upp olika hjälpmedel som kan användas då barnet har svårt att delta i dialog. Dessa är nätverkskarta, nallekort som symboliserar olika känslotillstånd samt situationsbilder.

Ninni berättar: *"... många hjälpmedel vi använder baserar sig på tecknande, bilder och lek..."*

En respondent tar upp att de också arbetar tillsammans med föräldrarna, på familjeträffarna t.ex. Under detta tillfälle brukar de använda sig av föräldrarollskartan, förklarar två respondenter. Detta är speciellt viktigt då barnet skall återvända hem. På dessa träffar brukar de också använda sig av nätverkskartan, säger en respondent.

Ninni poängterar: *"... diskussioner tillsammans med föräldrarna är det mest givande..."*

Att aktivt lyssna på föräldrarna samt att få fram familjens egen motivation till förändring, poängterar en respondent som en viktig del av arbetet med föräldrarna.

Alla respondenter kommenterar att många metoder och teorier som används, använder de omedvetet. Fastän de används nämns inte direkt själva ordet "metod eller teori". Alla barn, föräldrar och personal är också olika och därför måste de pröva sig fram, för att se vilken metod som fungerar med vem.

Lisa uttrycker detta så här: *"... det att vi är med barnen, prövar olika saker, det är så där sökande efter metoder, vi tänker på barnets bästa..."*.

6 ANALYS

I detta kapitel kommer jag att analysera resultatet jag fått, jag kommer att koppla resultaten jag fått i min empiriska undersökning till min teori del. För att få en struktur på min analys har jag utarbetat fyra kategorier, även här har jag använt Bent Madsens modell av handlingskompetens som stöd.

6.1 Vardagssysslor

I resultatet framkom att personalen skall forma en normal vardag med regelbundna dagsrutiner. Vidare nämndes grundläggande vård och omsorg som en central del av vardagsuppgifterna. Detta stämmer överens med teori delen, eftersom barn som blivit placerade har behov av skydd och omvårdnad (Persson:1984:143). Ut över detta kan detta kopplas till teori delen som betonar grundvård som en viktig del av personalens vardagsuppgifter (Sosiaaliportti 2008). Detta kan ytterligare kopplas till den analytiska/syntetiska kompetensen, då det är viktigt att ha klara strukturer där mat – och sov-situationen ingår som en central del av vardagsrytmen. Även teori delen betonar att personalen på mottagningshemmet skall göra vardagen så normal som möjligt för barnet. I resultatet lyfts alltså handlingskompetensen av Madsen (2001) fram. Eftersom personalen gör saker för samt med barnet, aktiveras den produktiva kompetensen. Personalen skall kunna utföra sina uppgifter på ett fint och värdigt sätt, då lyfts den expressiva kompetensen fram. Vilket innebär att kunna vara närvarande för barnet på ett äkta och naturligt sätt (Mönkkönen 2007:28). Den kommunikativa kompetensen (Madsen 2001) kommer också till uttryck, då personalen är i ständig växelverkan med barnet under dagen. Även den analytiska/syntetiska kompetensen kommer till uttryck då personalen måste fundera ut, hur de kan forma en miljö som tar hänsyn till barnets behov, i frågan om vardagsrutiner t.ex. (Mönkkönen 2007:28)

Ur resultatet framgår att personalens vardagssysslor också består av utevistelse, sagoläsning, matlagning, bakning och städning. Det här framkommer också i teori delen av handlingskompetensen, den produktiva kompetensen betonar att personalen skall ha konkreta färdigheter och kunna utföra olika aktiviteter med barn (Madsen 2001). Detta kan ytterligare kopplas till den kommunikativa kompetensen (Madsen 2001), eftersom personalen är i ständig dialog och växelverkan med barnet (Niemelä 2005:67). I alla personalens vardagssysslor ingår den kommunikativa kompetensen, eftersom de samtalar med barnet. Vidare kan detta tolkas till den expressiva kompetensen, eftersom personalen skall ha ett vänligt förhållningssätt gentemot barnen samt visa intresse för dess behov. Den analytiska/syntetiska kompetensen kommer även till uttryck här, då personalen skall planera dagsverksamheten.

I resultatet framhävs att personalen uppmuntrar föräldrarna att besöka barnen, för att barnen skall få bevara kontakten till hemmet. Barnet får även fortsätta gå i samma dagvård eller skola som tidigare, uppges det i resultatet. Vidare anger resultatet att barnet får behålla sina vanor och rutiner så gott det går. Det här kan kopplas till teori delen, där det poängteras att personalen skall forma en trygg atmosfär för barnet (Niemelä 2005:67) Detta kan även kopplas till det Person (1984:78) säger i teoridelen, att så gott det går skall man låta barnet behålla sina vanor, att ta med saker som är bekanta för henne/honom har en stor betydelse. Barnets anhöriga och bekanta skall få komma och besöka barnet. I dessa situationer aktiveras också den socialpedagogiska handlingskompetensen (Madsen 2001). Eftersom personalen använder den kommunikativa och expressiva kompetensen då de uppmuntrar föräldrarna att besöka barnet. De skall föra en ömsesidig diskussion med föräldrarna. För att förverkliga barnets tidigare vanor aktiveras den analytiska/syntetiska och produktiva kompetensen hos personalen. De skall tänka ut hur barnets vanor skall utföras och det kan fodra praktiska arrangemang.

Ur intervjuerna framgår att små barn också stöds med påklädning. Personalen lär, visar exempel och vägleder. Det framkommer även i resultatet att samhörigheten ses som viktig. Detta kan vidare kopplas till teori delen där Eriksson och Markström (2000:204-205) beskriver att det är viktigt för människor att känna samhörighet medan hon lär. Vilket innebär att gemenskap med andra människor är mycket viktig. Vidare kan detta tolkas som den kommunikativa kompetensen (Madsen 2001), eftersom personalen är i kontinuerlig växelverkan med barnet (Niemelä 2005:67). För att uppfylla gemenskap och lära barnet något, används den kommunikativa kompetensen. Vidare lyfts den expressiva kompetensen fram, eftersom det är en förutsättning för att uppfylla en riktig gemenskap.

6.2 Egenvårdarbete och metoder – dialog och växelverkan

Alla respondenter anger att de strävar efter att hålla egenvårdartimme en gång i veckan, det viktigaste är att barnet får egen tid tillsammans med en vuxen. Ur intervjuerna framkommer att under detta tillfälle går egenvårdaren tillsammans med barnet igenom orsaken till barnets placering. Vidare poängteras i resultatet att egenvårdaren planerar en ram för egenvårdartimmarna. Ytterligare anger resultatet att detta tillfälle är meningen för att

bygga upp en relation till barnet. Detta stämmer överens med teori delen där det anges att egenvårdaren lägger upp vilka mål som skall eftersträvas under den tid barnet är placerat. Vilket innebär att egenvårdaren skall kunna bedöma barnets situation. Vidare anger teori delen att egenvårdartimmen är ett tillfälle då barnet får egen tid tillsammans med en vuxen. Under detta tillfälle skall det även byggas upp ett förtroende med en öppen relation mellan vuxen och barn. Vilket vidare betyder att egenvårdaren skall stå till barnets förfogande och kunna trösta, stöda samt uppmuntra barnet. Detta kan ytterligare kopplas till handlingskompetensen av Madsen (2001), och därmed till den kommunikativa, expressiva, produktiva och analytiska/syntetiska kompetensen. För att kunna bygga upp en relation till barnet krävs den kommunikativa och expressiva kompetensen. Vilket innebär att samtala på ett sätt barnet förstår samt visa förståelse för henne/honom. Då egenvårdartimmarna planeras aktiveras den analytiska/syntetiska kompetensen som kan behöva inslag av produktivitet.

Ur intervjuerna framkommer att olika metoder och verktyg används under egenvårdartimmarna, som t.ex. spel, sagor, dockhemslek och teckningar. Vidare anger intervjuerna att olika hjälpmedel kan göra det lättare för barnet att prata om svåra saker. Resultat betonar även att det är tungt för barnet att gå igenom hemska händelser. Detta stämmer överens med teoridelen som anger att personalen utför olika övningar med barnet på egenvårdartimmarna (Klap 2005:96). Vidare poängteras i teori delen att arbetsmetoder är verktyg som socialhandledaren använder i barnskyddsarbete, dessa förutsätter kunskap och färdigheter för att kunna användas (Sosiaaliportti 2008). I teori delen lyfts även olika verktyg upp som kan tillämpas, dessa är kortlekar, situationsbilder, sago – och arbetsböcker och pysseluppgifter (Klap 2008:95-96). Dockfamiljslek nämns också i teori delen som en metod, var barnet kan visa upp olika roller och beteenden samt förmedla känslor (Killén 1994:276) Ytterligare anges i teoridelen att växelverkan behövs i utförandet av olika arbetsmetoder. Detta kan också kopplas till alla kompetensområden inom handlingskompetensen. Den analytiska/syntetiska kompetensen aktualiseras då egenvårdaren skall planera vilken metod som skall användas samt hur den skall utföras. Då en metod används tillämpas egenvårdarens praktiska kunskaper. Vid genomförandet av alla metoder använder egenvårdaren den kommunikativa och expressiva kompetensen. Eftersom en metod inte lyckas om egenvårdaren inte är kapabel till att prata ett

språk barnet förstår samt till att visa empati och förståelse för barnet, då de behandlar svåra händelser barnet varit med om.

I intervjuerna lyfts det också fram att egenvårdartimmarna kan handla om trevlig samvaro tillsammans. Detta poängterar också intervjuerna som mycket viktigt eftersom det är tungt för barnet att ofta prata om svåra saker. Som trevliga saker nämns det i intervjuerna simning, gå och äta glass, gå på bio eller besöka affärer. Detta stämmer överens med teori delen då Klap (2005:96) anger att egenvårdaren kan gå på bio, ut och äta eller gå i affärer tillsammans med barnet. Detta kan även kopplas samman med den socialpedagogiska handlingskompetensen som Madsen (2001) beskriver. Den analytiska/syntetiska kompetensen aktualiseras då egenvårdaren skall planera vad barnet och hon/han skall göra. Vidare måste egenvårdaren veta vad barnet är intresserad av och upplever som roligt. Den produktiva kompetensen kommer till uttryck vid genomförandet av aktiviteten. Den kommunikativa kompetensen ses konstant i samvaron med barnet, likaså gör den expressiva kompetensen, för att en trevlig samvaro skall uppstå.

Ur resultatet framgår att det är viktigt att ge barnet tid och möjlighet att uttrycka sig. Resultatet poängterar även att alla barn skall få möjlighet att prata. Intervjuerna anger också att personalen ställer frågor angående barnets egna tankar och åsikter. Vidare poängterar resultatet att vissa barn har svårt att föra en dialog. Ur teori delen framkommer även detta, att visa förståelse och empati för barnet. Vidare framgår att personalen skall ställa frågor av barnet, detta skall dock göras på ett finkänsligt och förstående sätt. Ytterligare visar teori delen att dialogen mellan barn och personal skall vara ömsesidig och båda skall få påverka diskussionen. Dessutom anges i teori delen att barnet inte säger så mycket i början och kan ha lättare att uttrycka sig genom lekar och teckningar istället för det verbala språket. (Mönkkönen 2007:28,41,86 Niemelä 2005:67 Killén 1994:276) Detta omfattas ytterligare i handlingskompetensen av Madsen (2001). Den kommunikativa kompetensen kommer ständigt till användning, likaså gör den expressiva kompetensen då personalen visar förståelse för barnet. Den analytiska/syntetiska och produktiva kompetensen aktualiseras då personalen måste fundera ut ett sätt att föra dialog med ett barn som inte använder det verbala språket.

6.3 Skapandet av förtroende och trygghet

Av resultatet framkommer att personalen skall bygga upp ett förtroende gentemot barnet. Detta gör personalen bäst genom att vara intresserad av barnet på ett äkta sätt samt av dess upplevelser och känslor. Dessutom poängteras det i resultatet att personalen måste vara ärlig mot barnet samt besvara dess frågor sanningsenligt för att skapa förtroende till barnet. Resultatet anger att för att skapa en relation till barnet skall de vara där barnet är, t.ex. på golvet och tillbringa tid med henne/honom. Detta stämmer överens med teoridelen som poängterar att det är grundläggande att bygga upp ett förtroende till barnet. Det är även viktigt att prata om barnets situation så öppet som möjligt, så att dess situation kan synliggöras för barnet så hon/han förstår. (Sosiaaliportti 2008) Detta kan tolkas som det Mönkkönen (2007:28) säger att barnet skall få fästa sig vid någon vuxen. Vidare poängteras i teori delen att barnet måste få ställa frågor om sin situation och få dem besvarade för att ett förtroende skall uppstå (Persson 1984:202). Likaså lyfts det upp att barnet skall få all information som gäller henne/honom för att kunna skapa realistiska förväntningar för vad som kommer att ske (Persson 1984:77). Genom att visa barnet förståelse skapas ett förtroende (Killén 2000:208). Ytterligare omfattar detta den socialpedagogiska handlingskompetensen. Här spelar den expressiva kompetensen en central roll, då de gäller att vara förstående och äkta. Vidare kommer den kommunikativa kompetensen till uttryck då man talar med barnet och besvarar dess frågor. Eftersom förtroendet också skapas genom att göra saker med barnet aktualiseras den produktiva kompetensen. Den analytiska/syntetiska kompetensen aktiveras då den vuxna måste fundera ut vilket som är det bästa sättet att skapa förtroende till barnet.

Resultatet poängterar att personalen inte får beskylla föräldrarna framför barnet, samt att de uppmuntrar föräldrarna att komma och besöka och sköta om sitt/sina barn. Detta medför en trygghetskänsla hos barnet, då det märker att föräldrarna inte är helt bortglömda. Detta framkommer i teori delen då Fahrman (1993:88) upplyser att det är viktigt att låta barnet tycka om sina föräldrar. Även Person (1984:202) framhäver att en förutsättning för att barnet skall känna sig tryggt i den nya miljön samt förstå sin situation, är att de får behålla kontakten till föräldrarna. Detta kan ytterligare kopplas till den socialpedagogiska handlingskompetensen av Madsen (2001). Den analytiska/syntetiska kompetensen kommer till uttryck då de skall få föräldrarna att besöka barnet, de måste fundera efter hur de skall gå tillväga. Ytterligare aktualiseras den kommunikativa kom-

petensen eftersom personalen måste föra en dialog med föräldrarna, då de ber dem besöka barnet. Den expressiva kompetensen lyfts fram eftersom personalen måste ha en finkänsligt förhållningssätt gentemot föräldrarna.

Ur resultatet framgår att regelbunden dagsrytm, trygg omgivning och bryende vuxna är viktigt vid skapandet av en trygghetskänsla hos barnet. Detta kan kopplas till resultatet där Persson (1984:78) poängterar att det är viktigt att barnet får behålla sina gamla vanor, eftersom detta skapar trygghet. Vidare framkommer det i teori delen att då det finns människor som vill skydda och hjälps bidrar det till en trygghetskänsla hos barnet (Kil-lén 1994:199). Även i detta sammanhang kommer handlingskompetensen till uttryck. Vi användningen av den analytiska/syntetiska kompetensen planeras en regelbunden dagsrytm. I detta sammanhang aktualiseras också den produktiva kompetensen eftersom den kommer i användning inom vardagsrutinerna. Den expressiva och kommunikativa kompetensen lyfts fram då den vuxna skall framstå som trygg.

6.4 Planering av barnets vård – arbetet med föräldrarna

I resultatet betonas att lagen beaktas till en stor del av personalen i arbetet på mottagningshem. Lagen bestämmer rätt långt hur mottagningshems arbetet skall utföras, den anger under vilken paragraf ett barn är placerat. Vilket vidare anger hur personalen kan fungera med barnet. Barnen kan vara brådskande placerade, omhändertagna eller placerade som stödåtgärd inom öppna vården. Detta kan kopplas till den femte kompetensen (Madsen 2001) som beskriver att metoder och teorier skall omsättas till en handlingsnivå då det är frågan om socialt arbete. Detta kan kopplas till teori delen där lagen, brådskande placering och placering som stödåtgärd inom öppen vården beskrivs. Taskinen (2007:47) upplyser att då ett barn är i behov av brådskande placering kan det handla om en klart hotande fara eller plötsliga brister i omsorgen av barnet. Taskinen (2007:11) poängterar ytterligare att då barnets uppväxtförhållanden äventyras eller inte tryggar barnets eller den ungas utveckling och hälsa, är barnskyddsmyndigheterna skyldiga att ingripa i barnets situation. I dessa fall kan barnet också placeras som stöd åtgärd inom öppen vården, vilket innebär att barnet och familjen får hjälp med sina behov. Det kan handla om en problemsituation mellan barn och föräldrar som skall utredas. (Social och hälsovårdsministeriet, Sosiaaliportti) I barnskyddslagens 4 § (12.2/2010.88) står det att

till barnskyddets uppgift hör att förebygga barnets och familjens problem och att ingripa i tillräckligt god tid då ett problem har observerats.

Ur intervjuerna framkommer att personalen hör barnets åsikter. Detta stämmer överens med FN:s konvention om barns rättigheter som beskrivs i teori delen. I artikel 12 står det att varje barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem hörda i allting som berör henne eller honom. I intervjuerna framkommer ytterligare att egenvårdaren går igenom orsaken till att barnet blivit placerat på mottagningshemmet tillsammans med barnet. Detta kan kopplas till artikel 25 som anger att ett barn som placeras utanför sitt födelsehem skall ha rätt till regelbunden översyn till grunderna över sin placering och omvårdnad. Detta stämmer även överens med den analytiska/syntetiska kompetensen (Madsen 2001) som betonar att den professionella bör ha kunskap och insikt om hur gå tillväga i olika handlingar. Som att berätta om barnets situation för henne/honom. Då personalen berättar om barnets situation aktiveras både den kommunikativa och produktiva kompetensen. Eftersom alla barn inte har lätt för att föra en dialog, kan det användas olika verktyg som hjälpmedel, för att förmedla information. I intervjuerna poängterades att det är viktigt för barnet att det finns trygga vuxna som sätter upp gränser för dem, samt håller fast vid dem. Detta framkommer även i teori delen om barnets bästa, där Taskinen (2007:20) beskriver att barnets egen vilja också skall respekteras, fastän barnet behöver en vuxen som lägger upp klara gränser och trygga regler som t.ex. hemkomsttider. Här kommer den expressiva kompetensen till uttryck, då personalen handlar enligt barnets bästa.

Resultatet berättar hur personalen går tillväga då de utreder barnets situation. Det sägs att personalen redan från början är i kontakt med föräldrarna, skolan, förskolan, daghemmet och rådgivningen. Detta för att få information om barnet, dessutom nämns det att egenvårdartimmarna går mycket ut på att snappa upp information i början. Detta hjälper personalen att utreda barnets situation. Detta kan kopplas till tidigare forskning som tas upp i teori delen, där Hiitola (2006:7) skriver att de som arbetar inom barnskyddet med placerade barn gör ett väldigt krävande arbete. Eftersom de skall utreda vilka behov det finns hos de placerade barnen, skall de fotsätta vara placerade eller skall de omhändertas. Vid utredningen av barnets situation aktualiseras den analytiska/syntetiska – och kommunikativa kompetensen (Madsen 2001). Eftersom personalen skall fundera ut hur de skall få tag på den information de behöver, då de tar reda på

information för de en dialog med olika människor. Speciellt då personalen är i kontakt med föräldrarna aktiveras den expressiva kompetensen, eftersom personalen måste framskrida på ett finkänsligt sätt.

I resultatet uppges att personalen även arbetar med barnets föräldrar, de deltar i föräldraträffarna där de samtalar med föräldrarna. De använder sig även av vissa hjälpmedel som föräldrarollskarta och nätverkskarta, dessa är speciellt viktiga då barnet skall återvända hem. De försöker få fram föräldrarnas egen motivation till förbättring. Personalen kommenterar dock att diskussion i samråd med föräldrarna är det mest givande. Dessutom poängteras att personalen beaktar föräldrarnas åsikter och strävar efter att uppfylla dess önskemål. Det här kan kopplas till det Myllärniemi (2007:30) säger, för att kunna förverkliga familjearbete är växelverkan mellan arbetstagare och klient ytterst viktig. Vidare kan det som uppges i resultatet kopplas till teori delen, där det framkommer att under den tid då placeringen pågår är personalens uppgift att samtala med föräldrarna om familjens problem, och hur situationen påverkar barnet. (Sosiaaliportti 2008) Enligt Häkkä och Kuokkanen (2006:240) är det viktigt att personalen lyssnar, diskuterar, uppmuntrar samt ger feedback åt föräldrarna. Detta kan även kopplas till den socialpedagogiska handlingskompetensen. På familjeträffarna aktualiseras den kommunikativa - produktiva – analytiska/syntetiska och expressiva kompetensen. Eftersom diskussion anses som mest givande, för personalen en dialog med föräldrarna. Vissa hjälpmedel används också, vilket aktiverar personalens produktiva kompetens. För att välja vilket hjälpmedel som skall användas kommer den analytiska/syntetiska kompetensen till uttryck, Madsen (2001) poängterar även att de professionella skall ha kunskap om klientens/föräldrarnas levnadsvillkor och förutsättningar och genom dessa kunna skapa nya handlingsmodeller. Den expressiva kompetensen aktualiseras under hela familjeträffens gång, för att på ett finkänsligt sätt ta upp svåra saker till diskussion.

Ur intervjuerna framkommer att barnets vård förverkligas i samarbete med barnets nätverk, familj, skola och sjukhus och andra som har med barnet att göra. I arbetsteamet planeras och diskuteras barnets vård, de tar fasta på vad som är viktigt att ta i beaktande. Detta kan tolkas som det Person (1984:77) berättar, att då ett barn anländer till mottagningshemmet är socialhandledarens uppgift att kartlägga barnets behov samt planera dess vård. Detta stämmer överens med den analytiska/syntetiska kompetensen (Madsen 2001:232), att socialpedagogen bör ha kunskap om klientens levnadsvillkor, förutsätt-

ningar samt sina egna handlingsmöjligheter. Även den kommunikativa kompetensen kommer till uttryck då barnets vård planeras. Vid förverkligande av barnets vård aktiveras såväl den produktiva som den expressiva kompetensen,

7 METODDISKUSSION OCH GRANSKNING AV RELIABILITET, VALIDITET OCH GENERALISERBARHET

I detta avsnitt kommer jag att reflektera över mitt metodval. Utöver detta kommer jag att fundera kring examensarbetets trovärdighet, d.v.s. reliabilitet och hur jag lyckats med validiteten samt om det är möjligt att generalisera.

Metodvalet jag valt anser jag ha varit relevant med tanke på mitt syfte och frågeställningar. Den första frågeställningen har jag främst besvarat i teoridelen medan den andra frågan har blivit besvarad med hjälp av undersökningen. I vissa avsnitt kunde jag ha använt mig av flera källor, jag har valt att använda enstaka källor ibland då jag upplevt dem vara omfattande och bra. Antalet informanter har också varit lämpligt, dessutom representerade informanterna två olika avdelningar med barn i olika åldrar. Tanken var från början att intervjua minst en person från varje avdelning, vilket kunde ha gett undersökningen ytterligare ett bredare perspektiv. Trots detta har jag fått rikliga svar. Intervjuerna utfördes på finska som jag omsorgsfullt har översatt till svenska, dock skulle det ha varit lättare att utföra intervjuerna på eget modersmål. Dessutom skulle jag ha kunnat återge citaten mer noggrant, eftersom det inte alltid hittas en fullständigt motsvarande formulering på svenska. Detta har jag upplevt som en utmaning tillika som detta har varit lärorikt.

Jacobsen (2009:156) beskriver att granska reliabilitet och validitet inom kvalitativa undersökningar, innebär att sträva efter att hålla sig kritisk till kvaliteten på data man samlat ihop. Man kan skilja mellan intern och extern validitet. Intern validitet handlar om hur man lyckats fånga den information man vill ha, medan extern validitet handlar om ifall man kan överföra informationen till andra sammanhang. Gällande den interna validiteten anser jag att jag fått den information som jag strävade efter. Jag fick alla frågor i min intervjuguide besvarade. Den externa validiteten har jag uppnått då jag har kunnat koppla empiri till teori. Dock kan man reflektera över om all teori har gått att koppla till empiri. Eftersom mycket av teorin i början går in på barnskyddsarbete samt barnskydds-

lagen, har jag funnit detta svårt att koppla ihop det direkt till empiri. Ändå har jag fått som svar i intervjuerna att de följer barnskyddslagen till stor del i sitt arbete.

Reliabilitet handlar om ifall man kan lita på den information man samlat in eller inte. Då man ställer sig frågan om de resultat man kommit fram till är reliabla, innebär det att resultatet kan ha blivit påverkat av undersökningsmetoden. Vilket vidare innebär att den som blir intervjuad kan ha blivit påverkad av den som intervjuar och tvärtom. Den som blir intervjuad har ofta tendens att uppträda annorlunda än hon i vanliga fall skulle göra, detta kallas undersökareffekt. Det är dock omöjligt att ha fullständig kontroll på undersökareffekten. Viktigt är dock att den som intervjuar reflekterar över detta problem, d.v.s. hur intervjuar- och observatörseffekter kan ha inverkat på resultatet. Det andra som kan inverka på undersökningen kallas kontexteffekt. Detta handlar om i vilken miljö intervjun äger rum, det kan vara en onaturlig eller naturlig kontext. Jag utförde intervjuerna i en naturlig kontext d.v.s. i mottagningshemmets utrymmen. Dock var det i bekväma utrymmen där personerna kunde känna sig så bekväma som möjligt, vi var även ostörda i dessa utrymmen. Det tredje som kan påverka undersökningen är slarv från intervjuarens sida vid nedteckning och analys av data. Därför föredras det att använda ljudbandsspelare. I detta avseende misslyckades jag med att få in två av intervjuerna på band. Vilket delvis kan ha påverkat mitt resultat. Däremot var dessa intervjuer inte bland de första så jag hade hunnit öva upp skrivförmågan, och hade därmed en massa anteckningar. Genom att ha kontakt med dessa intervjupersoner per e-post kunde jag försäkra mig om saker jag funderade över i mina anteckningar. (Jacobsen 2007:169-173)

Då det gäller undersökareffekten, kan informanterna ha blivit påverkade av bandspelaren. Vissa reflekterade även över detta, ifall de kan vara så att säga normala trots bandspelaren. Någon sade också efter att intervjun var slutförd, att hon helt glömde bort hela bandspelaren. En del tyckte också att det var roligt att delta i intervjun, och var glada för att jag utförde en undersökning på deras arbetsplats. Några medgav också att de funderat över om de kan ge tillräckligt bra svar, innan de bestämde sig att delta. Eftersom jag hade skickat ut intervjufrågorna i för tid, kunde personerna få en uppfattning om vad intervjun skulle behandla. Dessutom var svaren de gav mig användbara i mitt arbete.

Den valideringsmetod jag har använt mig av, beskriver Jacobsen (2007:159) som validering utgående från kritisk granskning av källor samt information från källor. Denna form av validering betyder att man granskar kritiskt de mest centrala faserna i forskningsprocessen. Det första som man skall fästa blicken vid är urvalet och enheterna. Här kan ifrågasättas om man intervjuat rätt personer och vilken form av information de gett. Som tidigare nämnts är jag nöjd med de respondenter jag haft. Jag ville få fram vilka arbetsmetoder personalen använder sig av i arbetet med barn på mottagningshem, dessa svar lyckades jag få. Därefter skall man utföra en kritisk granskning av analysfasen, detta innebär att bedöma om den kategorisering man gjort återspeglar data. Jag anser att de kategorier jag utarbetat vid analysfasen belyser informationen jag fått av respondenterna.

Kvalitativa metoder har inte som syfte att generalisera från ett urval av enheter till en större grupp enheter. Denna form av studie har däremot som mål att i en liten utsträckning fastställa omfattningen av ett fenomen. Kvalitativa metodens mål handlar mera om att både förstå och fördjupa fenomen och begrepp. Ändå hävdar Jacobsen att de som utför kvalitativa undersökningar kan börja reflektera över, att alla svarar ju på samma sätt. Vilket kunde bidra till att man tror, att även andra än dem man intervjuat skulle ha svarat på samma sätt. (Jacobsen 2009:166,167) Eftersom mina intervjupersoner i stora drag svarade på samma sätt kunde man förstås tro att om jag t.ex. ytterligare hade intervjuat personer från den tredje avdelningen, skulle de också ha gett likadana svar.

7.1 Arbetslivsrelevans

Jag har strävat efter att lyfta fram den socialpedagogiska handlingskompetensen i barnskyddsarbete inom mottagningshems kontext. Eftersom personalens ökade medvetenhet om den socialpedagogiska handlingskompetensen också bidrar till professionell yrkeskompetens. Examensarbetet ger även en inblick av vilken kunskap som är viktig att ha i arbetet med barn på mottagningshem. Denna information kan ses som viktig med tanke på nya arbetstagare inom detta område.

7.2 Förslag på fortsatt forskning

Som förslag på fortsatt forskning kunde man göra en jämförelse mellan socialpedagogisk handlingskompetens på två olika mottagningshem, eller varför inte mellan ett mottagningshem och ett barnhem. Vidare kunde man granska skillnaden mellan socialpedagogisk handlingskompetens på mottagningshem samt någon annan handlingskompetens, som t.ex. psykolog som professionell på mottagningshem.

Att undersöka barns upplevelse av stöd, trygghet och vägledning under mottagningshems processen, kunde också vara intressant. Föräldrarnas upplevelser av hjälp och stöd, kunde även vara intressant att undersöka. Här måste man förstås reflektera kring etiska aspekter, eftersom dessa personer kan vara mycket känsliga under denna tid. Ett annat alternativ kunde vara att undersöka barn och föräldrar som tidigare har vistats i mottagningshems kontext.

KÄLLFÖRTECKNING:

Barnombudsmannen. 2010, *Om barnkonventionen* [www] Tillgänglig:
<http://www.barnombudsmannen.se/Adfinity.aspx?pageid=55> Hämtad: 13.7.2010

Eriksson, Lisbeth & Markström, Ann-Marie. 2000, *Den svårfångade socialpedagogiken*, Lund: Studentlitteratur, 236 s.

Fahrman, Monica. 1993, *Barn i kris*. Studentlitteratur, Lund, s. 148

Finlex. 2007, *Barnskyddslag 13.4.2007/417* [www] Tillgänglig:

[http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417?search\[type\]=pika&search\[pika\]=barnskyddslagen](http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2007/20070417?search[type]=pika&search[pika]=barnskyddslagen)
Hämtad:6.7.2010

Hiitola, Johanna. 2006, *Selvitys vuonna 2006 huostaanotetuista ja sijaishuoltoon sijoitetusta lapsista*.

Stakes. [www],

<http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/tyopaperit/T21-2008-VERKKO.pdf> Hämtad: 13.8.2010

Häkkä, Arja & Kuokkanen, Helena. 2006, *Lapsen parhaaksi, lähihoitajan varhaiskasvattajana*. Edita Prima, s. 286

Hämäläinen, Juha & Kurki, Leena. 1997, *Sosiaalipedagogiikka*, Porvoo: WSOY kirjapainoyksikkö, s. 254

Jacobsen, Dag Ingvar. 2009, *Förståelse, beskrivning och förklaring – introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Studentlitteratur, s. 316

Ketola, Jari. 2008, *Menestyksistä mahdollisuuksiin, perhehoitoa lasten ja vanhemmuuden tueksi*. WS Bookwell Oy, s. 194

Killén, Kari. 2000, *Barndomen varar i generationer, om förebyggande arbete med utsatta familjer*. Kommunförlaget As, Oslo, s. 261

Killén, Kari. 1991, *Svikna barn. Om bristande omsorg och vårt ansvar för de utsatta barnen*. Kommunförlaget AS, s. 496

Klap, Kaija. Perheen merkitys sijotetun lapsen kuntoutumisprosessissa. lastensuojelun keskusliitto. I boken:

Laaksonen, Sari. Kemppainen, Martti. (toim.) 2005. Oljista, risuista vai tiilestä? Artikkeleita hoidon laatua tukevista tekijöistä sijaishuolossa. Gummerus kirjanpaino Oy, Jyväskylä.

Larsson, Sam, Lilja, Johan & Mannerheim, Katarina. 2005, *Forskningsmetoder i socialt arbete*, Studentlitteratur, Lund, s.426

Madsen, Bent. 2001, *Socialpedagogik*, Lund: Studentlitteratur, s. 244

Myllärniemi, Annina. 2007, *Lastensuojelun avohuollon perhetyö ammattikäytäntönä-jäsennyksiä perhetyöstä toimintatutkimuksen valossa*.

Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus [www],

http://www.socca.fi/aineistot/lastensuojelun_perhetyo.pdf Hämtad: 17.8.2010

Mönkkönen, Kaarina. 2007, *Vuorovaikutus – dialoginen asiakastyö*, Helsinki: Edita publishing Oy, s. 198

Niemelä, Hilikka. Lapsikeskeinen sijaishuolto. Mitä tekisin, jos tämä olisi oma lapseni? I boken:

Laaksonen, Sari. Kemppainen, Martti. (toim.) 2005. Oljista, risuista vai tiilestä? Artikkeleita hoidon laatua tukevista tekijöistä sijaishuolossa. Gummerus kirjainpaino Oy, Jyväskylä.

Oranen, Mikko. 2007, *Mitä mieltä!/? Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskityksen Lastensuojelun kehittämisohjelman osahankeen raportti.*

Sosiaaliportti.[www],

<http://www.sosiaaliportti.fi/File/5a3129ac-bd59-46c7-b95f-379d04d1457c/Osallisuus-raportti%20Oranen.pdf> Hämtad: 17.8.2010

Persson, Britt. 1984, *Att skilja barn från föräldrar. Den sociala, barnpsykiatriska och rättsliga arbetsprocessen vid omhändertaganden.* Bokförlaget Natur och kultur, s. 206

Petterson, Ulla. 2009, *Etik och socialtjänst, om förutsättningarna för det sociala arbetets etik.* Gothia förlag AB, s.172

Ranne, Kaarina, Sankari, Anne, Rouhiainen-Valo, Tuula, Ruusunen, Tuula. 2005, *Sosiaalipedagoginen ammatillisuus, Madsenin kukasta toiminnan tulppaaniksi.* SPOY Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki, s. 121

Roos, JP. 2004, *Huostaanottokirja.* Kopijyvä Oy Jyväskylä, s. 149

Social – och hälsovårdsministeriet. 2009, *Barnskyddets stödåtgärder inom den öppna vården* [www] Tillgänglig:

http://www.stm.fi/sv/social_och_halsotjanster/barn_och_unga_och_familjer/tjanster_for_familjer/barnskydd/stodatgarder;jsessionid=13b1eb99371829ec64ba8882ccf2 Hämtad: 23.11.2010

www.Sosiaaliportti.fi. 2008, *Lastensuojelun käsikirja* [www] Tillgänglig:

<http://www.sosiaaliportti.fi/Page/2cf110cf-a46e-4912-8cde-215a5e327b62.aspx> Hämtad: 15.7.2010

Taskinen, Sirpa. 2007, *Barnskyddslag – tillämpningsguide*. Socialstyrelsen, s. 134

Trost, Jan. 2010, *Kvalitativa intervjuer*, Studentlitteratur AB, Lund, s.165.

BILAGA 1: ANHÅLLAN OM FORSKNINGSLOV

Jenna Nybondas

Nylands svenska yrkeshögskola Arcada

Jan Magnus Janssonsplats 1,

00550 Helsingfors

tel. 0400 496218

Bästa förman på Aurora mottagningshem!

Jag, Jenna Nybondas sista årets studerande på sociala området till socionom YH vid Arcada, skriver mitt examensarbete om **socialpedagogisk handlingskompetens i kontexten mottagningshem.**

Syftet med min undersökning är att kartlägga mottagningshemmets personals socialpedagogiska handlingskompetens, alltså klargöra hur personalen arbetar med barnen som befinner sig på mottagningshemmet. Mitt färdiga examensarbete kan även ge nya arbetstagare en inblick i hur de skall använda sig av den socialpedagogiska handlingskompetensen. I min undersökning kommer jag att använda mig av temaintervjuer. Jag skulle vara mycket tacksam om fem personer från Aurora mottagningshem kunde delta i min undersökning. Dessa personer önskas vara socionomer till sin utbildning samt ha minst ett års arbetserfarenhet på mottagningshem. Undersökningen är konfidentiell och frivillig, vilket innebär att intervjun kan avbrytas vid behov. Det är även tillåtet att låta bli att svara på alla frågor. Intervjumaterialet kommer att bevaras så att inte utomstående personer kommer åt det. Ut över mig kommer min handledande lärare Arla Cederberg att ha tillgång till materialet. Då mitt examensarbete är klart kommer materialet att förstöras. Personerna som deltar i intervjun kommer att förbli anonyma.

Tack på förhand

Studerandes namn

Telefon nr

E-post adress

Jenna Nybondas

0400 xxxxxx

jenna.nybondas@arcada.fi

Handledande lärares namn

Arla Cederberg

arla.cederberg@arcada.fi

Ort

Tid

Studerandes underskrift och namnförtydligande

Jag beviljar forskningslov åt Jenna Nybondas

Tutkimusluvan hakemus

Jenna Nybondas

Nylands svenska yrkeshögskola Arcada

Jan Magnus Janssonin aukio 1

00550 Helsinki

Puh. 0400 496218

Hyvä Auroran vastaanottokodin johtaja,

Nimeni on Jenna Nybondas. Opiskelen viimeistä vuotta sosiaalialaa ammattikorkeakoulu Arcadassa ja kirjoitan parhaillaan opinnäytetyötäni aiheesta **sosiaalipedagoginen toimintapätevyys vastaanottokodissa**. Tutkimukseni tarkoitus on kartoittaa vastaanottokodin henkilökunnan sosiaalipedagogista toimintapätevyyttä, eli selvittää miten henkilökunta työskentelee vastaanottokodissa olevien lasten kanssa. Valmis opinnäytetyöni voi myös antaa uusille työntekijöille ideoita sosiaalipedagogisen toimintapätevyyden soveltamisesta käytäntöön. Tutkimustani varten teen teemahaastatteluja. Olisin hyvin kiitollinen, mikäli haastatteluihini voisi osallistua Auroran vastaanottokodista noin viisi henkilöä, joilla on sosionomi koulutus ja mielellään vähintään yhden vuoden työkokemus vastaanottokodista. Haastattelu on täysin luottamuksellinen ja perustuu vapaaehtoisuuteen, eli haastattelu voidaan halutessa keskeyttää. Myös kysymyksiin vastaamatta jättäminen on täysin sallittua. Haastattelujen materiaali tulen säilyttämään niin, ettei ulkopuolisilla ole mahdollisuutta nähdä sitä. Minun lisäksi ainoastaan ohjaavalla opettajallani, Arla Cederbergillä on mahdollisuus tarkastella aineistoa. Opinnäytetyön valmistamisen jälkeen materiaali tuhoetaan. Henkilöitä joita haastattelen, ei voi valmiista opinnäytetyöstä tunnistaa.

Kiitos etukäteen

Opiskelijan nimi

Puhelin nro

Sähköposti osoite

Jenna Nybondas

0400 xxxxxx

jenna.nybondas@arcada.fi

Ohjaavan opettajan nimi

Arla Cederberg

arla.cederberg@arcada.fi

Paikkakunta

Aika

Opiskelijan allekirjoitus ja nimen selvennys

Myönnän Jenna Nybondakselle tutkimus luvan

BILAGA 2: INFORMATIONSBREV

Bästa personal,

Jag heter Jenna Nybondas och studerar sista året vid Arcada, Nylands svenska yrkes-
högskola till socionom YH. Jag skriver mitt examensarbete om socialpedagogisk hand-
lingskompetens i kontexten mottagningshem.

I mitt examensarbete kommer jag att använda mig av temaintervjuer. Syftet med min
undersökning är att kartlägga på vilka olika sätt personalen arbetar med barnen som be-
finner sig på mottagningshem. Jag skulle vara mycket tacksam om ni kunde delta i min
intervju. Intervjun utförs på finska och den är frivillig. Examensarbetet skrivs dock på
svenska. Intervjun behandlas konfidentiellt och den är anonym och ni har möjlighet att
avbryta intervjun när som helst. Ni har även rätt att låta bli att svara på alla frågor. Mitt
arbete skulle underlättas om jag använder mig av bandspelare, hoppas det passar för er.
Det är bara jag och min handledande lärare som har tillgång till materialet. Då exa-
mensarbetet är klart kommer materialet att förstöras. Jag skulle också vara glad om jag
kunde intervju personalen i era utrymmen. Intervjun tar ca 45 minuter. Vi utför inter-
vjuerna enligt er tidtabell, jag kommer den dag och tid som passar er.

Ifall ni är intresserade av att delta i min intervju, vänligen meddela mig senast
4.11.2010. Om ni vill ha mera information angående intervjun, kan ni kontakta mig eller
min handledande lärare Arla Cederberg.

Tack på förhand

Med vänlig hälsning

Studerande Jenna Nybondas

Tel. 040 xxxxxx

E-post: jenna.nybondas@arcada.fi

SAATEKIRJE

Hyvä ammattilainen,

Nimeni on Jenna Nybondas. Opiskelen viimeistä vuotta sosionomiksi Arcadassa - Nylands svenska yrkeshögskola. Olen tekemässä opinnäytetyöni **sosiaalipedagogisesta toimintapätevyydestä vastaanotokodissa.**

Opinnäytetyöni puitteissa teen teemahaastatteluja. Tutkimukseni tarkoitus on kartoittaa miten eri tavoin henkilökunta työskentelee vastaanotokodissa olevien lasten kanssa. Olisin hyvin kiitollinen mikäli voisitte osallistua haastatteluun. Haastattelu tehdään suomeksi ja se on vapaaehtoinen. Opinnäytetyöni kirjoituskieli on ruotsi. Haastattelu käsitellään luottamuksellisesti ja nimettöminä ja teillä on oikeus keskeyttää haastattelu milloin tahansa. Teillä on myös halutessanne oikeus jättää vastaamatta yksittäiseen kysymykseen. Työni helpottuisi todella paljon jos käyttäisin haastattelutilanteessa nauhuri. Toivottavasti tämä sopii teille. Vain minulla sekä ohjaavalla opettajallani on mahdollisuus tutustua aineistoon. Työn valmistuttua aineistoa hävitetään. Olisin myös kiitollinen jos teillä olisi joku tila missä voisin haastatella henkilökuntaa. Haastattelu kestää noin 45 minuuttia. Sovimme haastattelujen päivämäärät ja kellonajat teidän aikataulunne mukaan.

Mikäli suhtaudutte asiaani myönteisesti ja tahdotte osallistua. Ilmoittakaa ystävällisesti minulle 4.11.2010 mennessä. Jos tahdotte lisää tietoa haastattelusta, voitte ottaa minuun yhteyttä tai ohjaavaan opettajaani Arla Cederbergiin.

Kiitos etukäteen

Ystävällisin terveisin

Opiskelija Jenna Nybondas

Ohjaava opettaja

Puh. 0400 xxxxxx

Arla Cederberg

Sähköpostiosoite: jenna.nybondas@arcada.fi

arla.cederberg@arcada.fi

BILAGA 3: FORMULÄR FÖR INFORMERAT SAMTYCKE

Jag deltar i intervjun och därmed i undersökningen. Jag är medveten om undersökningens syfte, samt att vem som helst kan läsa undersökningens resultat då undersökningen är klar. Jag är medveten om att intervjun är helt och hållet konfidentiell samt att de som deltar i intervjun inte på något sätt kan igenkännas i det färdiga arbetet. Jag är också medveten om att allt material kommer att förstöras då undersökningen är klar. Jag har fått information om att det är frivilligt att delta i intervjun, samt att jag har rätt att avbryta intervjun när som helst.

Härmed godkänner jag att delta i intervjun

Plats, tid

Underskrift, namnförtydligande

KIRJALLINEN HYVÄKSYMINEN HAASTATTELUUN OSALLISTUMISESTA

Osallistun haastatteluun ja näin ollen myös tutkimukseen. Olen tietoinen tutkimuksen tarkoituksesta, sekä siitä että tutkimuksen ollessa valmis, kuka tahansa voi lukea tutkimuksen tuloksineen. Olen tietoinen siitä että haastattelut ovat täysin luottamuksellisia, eikä haastatteluun osallistuneita voi millään tavalla tunnistaa opinnäytetyöstäni. Tiedän myös että kaikki materiaali haastatteluista tullaan tuhomaan tutkimuksen valmistuessa. Minulle on ilmoitettu että osallistuminen haastatteluun on täysin vapaaehtoista, ja että minulla on oikeus keskeyttää haastattelu milloin tahansa.

Täten suostun osallistumaan haastatteluun

Paikka, päivämäärä

Allekirjoitus, nimen selvennys

BILAGA 4: INTERVJU GUIDE

BAKGRUNDSFRÅGOR

Hur länge har du arbetat på Aurora mottagningshem?

Har du tidigare erfarenheter av barnskyddsarbete?

PRAKTISKA UPPGIFTER (den produktiva kompetensen)

Vilka allmänna saker gör personalen tillsammans med barnet?

Vad gör egenvårdaren tillsammans med barnet och hur ofta?

VÅRDEN AV BARNET (analytiska/syntetiska kompetensen)

Hur planeras och förverkligas vården av barnet?

Hur stöder personalen barnet med mottagningshems processen?

RELATIONEN MELLAN PERSONAL OCH BARNET (expressiva kompetensen)

Hur skapar personalen en förtroende relation gentemot barnet?

Hur skapar personalen en trygghetskänsla hos barnet?

DIALOG OCH VÄXELVERKAN (kommunikativa kompetensen)

På vilket sätt strävar personaln efter att förstärka växelverkan?

Hur visar personalen att de lyssnar och förstår barnet?

METODER FÖR BARNETS BÄSTA

Vilka metoder och teoretiska perspektiv använder sig personalen av, då de arbetar för barnets bästa?

HAASTATTELUPOHJA – KÄSITELTÄVÄT TEEMAT

TAUSTA KYSYMYKSIÄ

Kuinka kauan olet työskennellyt Auroran vastaanottokodissa?

Onko sinulla aikaisempaa kokemusta lastensuojelutyöstä?

KÄYTÄNNÖN TEHTÄVÄT (tuottava pätevyys)

Mitä yleisiä asioita henkilökunta tekee yhdessä Lapsen/lasten kanssa?

Mitä yleistä omaohjaaja ja lapsi tekevät ja kuinka usein?

LAPSEN HOITO (analyttinen ja synteesiä luova reflektiivinen pätevyys)

Miten lapsen hoito suunnitellaan ja toteutetaan?

Miten henkilökunta tukee lasta vastaanottokodissa?

HENKILÖKUNNAN JA LAPSEN VÄLINEN SUHDE (ilmaisullinen pätevyys)

Miten henkilökunta luo luottamuksellisen suhteen lapseen?

Miten henkilökunta luo lapselle turvallisuuden tunnetta?

DIALOGI JA VUOROVAIKUTUS (kommunikatiivinen pätevyys)

Miten henkilökuntaa pyrkii vahvistamaan vuorovaikutusta?

Miten henkilökunta osoittaa kuuntelevansa ja ymmärtävänsä lasta?

MENETELMÄT LAPSEN PARHAAKSI

Mitä menetelmiä ja teoreettisia näkökulmia henkilökunta käyttää työssä lapsen parhaaksi?